

I/38 Znojmo obchvat III, IV, Hatě

Dokumentace EIA

Vyhodnocení vlivů z hlediska klimatu

Expertní příloha 11

Objednatel

Ředitelství silnic a dálnic s. p.

Zpracovatel

HBH Projekt spol. s r.o.

Obsah

Úvod	3
1 Charakteristika záměru	4
1.1 Identifikační údaje	4
1.2 Popis stavby	5
2 Popis klimatických poměrů a prognóza jejich vývoje	6
2.1 Klimatické poměry dotčeného území	6
2.2 Popis prognózy vývoje klimatu	11
2.2.1 Trendy na území ČR – stručný přehled	11
2.2.2 Základní predikce pro zájmové území	14
3 Prověřování zmírňování změny klimatu (Mitigace)	16
4 Prověřování přizpůsobení se změnám klimatu (Adaptace)	20
4.1 Rizika klimatických změn podle zájmové oblasti	20
4.2 Rizika klimatických změn podle projektu	21
4.2.1 Analýza Zranitelnosti – fáze 1	23
4.2.2 Podrobná analýza (analýza rizik) – fáze 2	25
4.2.3 Adaptační opatření	27
4.3 Strategické dokumenty	27
4.3.1 Národní adaptační strategie	29
4.3.2 Národní akční plán adaptace na změny klimatu	30
4.3.3 Politika ochrany klimatu v ČR	31
4.4 Analýza souladu projektu se strategickými dokumenty	32
5 Shrnutí a závěr	36
6 Použité podklady a zdroje	37

Úvod

Poslední významná revize směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU, kterou se mění směrnice 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice EIA“), zavádí povinnost zabývat se při posuzování vlivů záměrů na životní prostředí také problematikou změny klimatu, která se nás zcela konkrétně stále více dotýká v běžném životě. Jedná se o hodnocení rizik, která změny klimatu přinášejí, návrh a možnosti řešení adaptačních opatření a návrh zmírňujících opatření.

Tato „Vyhodnocení vlivů z hlediska klimatu“ je součástí posouzení vlivů na životní prostředí „Dokumentace EIA“, která je zpracována pro záměr „I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě“.

Cílem této dokumentace je prověření realizace a provozu záměru „I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě“ z hlediska dopadu na klimatický systém Země (Mitigace) a rovněž vyhodnocením rizik spojených s klimatickými změnami z hlediska jejich vlivu na uvedený záměr (Adaptace).

Změnou klimatu se rozumí kombinace dlouhodobých změn klimatického systému, včetně přirozené variability klimatu a změn způsobených lidskou činností, přičemž přirozenou a antropogenní složku změny klimatu od sebe nelze zcela oddělit. Změna klimatu se projevuje zejména nárůstem teploty vzduchu (a potažmo povrchové vody), zkracováním délky zimního období, poklesem úhrnu srážek v letním období a nárůstem frekvence a závažnosti extrémních meteorologických jevů, jako jsou dlouhá suchá období, intenzivní srážky, vlny veder apod. Tyto jevy mohou negativně působit na prověřovanou stavbu a pokud některý z jevů bude sledován vysoce rizikový, budou také navržena relevantní adaptační opatření.

Záměr je posuzován v jedné variantě.

1 Charakteristika záměru

1.1 Identifikační údaje

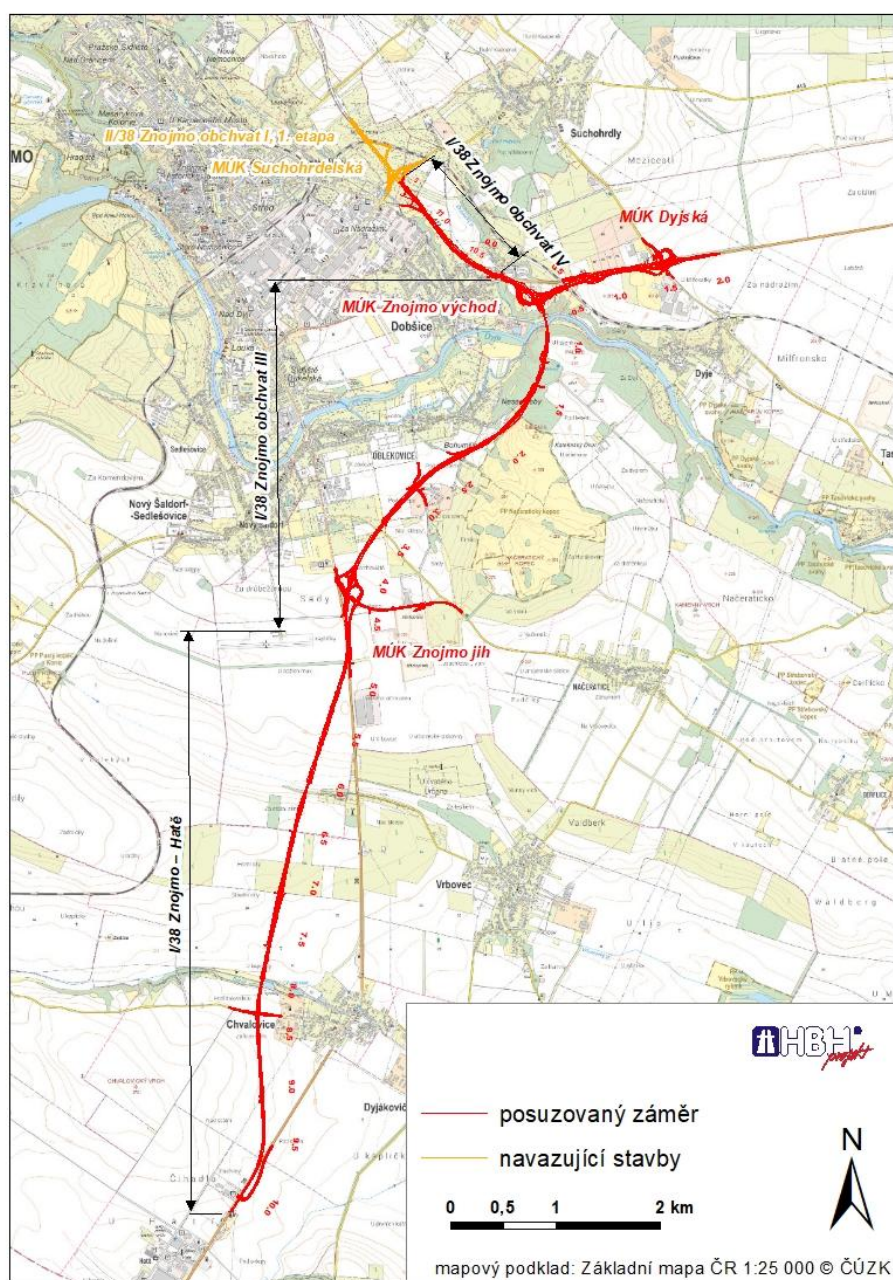
Název stavby:	I/38 Znojmo obchvat III, IV, Hatě
Kraj:	Jihomoravský
Obec:	Znojmo, Dobšice, Dyje, Chvalovice, Dyjákovičky
Katastrální území:	Znojmo – město, Dobšice u Znojma, Oblekovice, Dyje, Znojmo – Louka, Chvalovice, Dyjákovičky
Specifikace:	novostavba
Investor:	Ředitelství silnic a dálnic s. p. Úsek přípravy silnic / Oddělení tech. přípravy silnic Šumavská 31, 602 00, Závod Brno
Účel dokumentace:	Příloha Dokumentace EIA
Zpracovatel dokumentu:	HBH Projekt spol. s r. o. Kabátníkova 5, 602 00 Brno
Vypracovali:	Mgr. Marek Toman Mgr. Denisa Hořavová
Zodpovědný řešitel:	RNDr. Tomáš Šíkula autorizace ke zpracování dokumentace a posudku dle § 19 zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, MŽP ČR - č.j. MZP/2022/710/2473

1.2 Popis stavby

Jedná se o přeložku silnice I/38 o délce 11 439 m vedenou jako obchvat východním okrajem města Znojmo a následně jižně od Znojma s napojením na hraniční přechod s Rakouskem. Posuzovaný záměr se skládá ze tří staveb – stavba IV o délce 1,344 km, navržena v kategorii S 11,5/80 s přidavnými odbočovacími a připojovacími pruhy v celé délce, délka stavby III je 4,392 km kategorie S15,25/110 2+1 a 1,955 km silnice I/53 kategorie S20,75/80 a délka stavby Znojmo – Hatě je 5,703 km kategorie S15,25/110. Celková délka posuzovaného záměru je tedy 11,44 km + 1,955 km upravené silnice I/53.

Nová trasa I/38 je částečně vedena po dnešní silnici II/412, jejíž těleso bude nutno výškově i šířkově adaptovat. Ve zbylých úsecích je přeložka navržena v nové trase, jedná se tedy o novostavbu.

Přehledná situace záměru je patrná z následujícího obrázku.

Obrázek 1: Přehledná situace záměru

2 Popis klimatických poměrů a prognóza jejich vývoje

2.1 Klimatické poměry dotčeného území

Klimatické poměry jsou ovlivněny především množstvím dopadajícího slunečního záření, utvářením reliéfu a charakterem aktivního povrchu. Zájmové území náleží do teplé klimatické oblasti T2 a T4 (dle Quitta, 1971).

Průměrné červencové teploty vzduchu jsou 18–20 °C, průměrné lednové teploty vzduchu jsou -2 až -3 °C, 50–70 dní v roce je letních a 100–110 dní mrazových. Průměrný roční úhrn srážek je ve vegetačním období 300–400 mm a v období zimním 200–300 mm.

Nejnižší průměrné teploty vzduchu klesají v zimních měsících k 0–1 °C, a to nejčastěji v lednu. Minimální teploty se pohybují v průměru kolem -1,5 °C, nejnižší naměřená teplota je -13,5 °C z prosince 2022. Nejvyšší průměrné teploty vzduchu stoupají v letních měsících, nejčastěji v srpnu, až k 30 °C. Nejvyšší maximální teplota je 35,8 °C, a to ze srpna roku 2022.

Z hlediska atmosférických srážek se hlavní srážkové maximum vyskytuje v letních měsících, nejčastěji v květnu, dále také v září (2024) a srážkové minimum se vyskytuje v průběhu celého roku s výjimkou letních měsíců. Proměnlivost srážkových úhrnů mezi jednotlivými roky je významná (2020: 563,5 mm; 2022: 411,9 mm). První sníh je pozorován v některých letech v listopadu a v některých až v prosinci. Poslední sníh pak převážně v lednu, někdy také v únoru a výjimečně jsou data i z dubna (2023, 2022). Průměrný převládající směr větru v širším území je severozápadní a severní. Průměrná rychlost větru v území za roky 2019–2025 je 3,9 m.s⁻¹ (data dle meteorologické stanice Kuchařovice).

Dotčené území se nachází v teplé oblasti T2 a T4. Klimatická jednotka T4 patří do klimatického pásma, které představuje nejteplejší a nejsušší oblast na našem území.

Tabulka 1: Klimatické charakteristiky oblasti T2 a T4 dle Quitta (1971)

charakteristika	T2	T4
Počet letních dní ($T_{\max} \geq 25\text{ °C}$)	50–60	60–70
Počet dní s průměrnou teplotou 10 °C a více	160–170	170–180
Počet mrazových dní ($T_{\min} \leq -0,1\text{ °C}$)	100–110	100–110
Počet ledových dní ($T_{\max} \leq -0,1\text{ °C}$)	30–40	30–40
Průměrná teplota vzduchu ve °C v lednu	-2 – -3	-2 – -3
Průměrná teplota vzduchu ve °C v červenci	18–19	19–20
Průměrná teplota vzduchu ve °C v dubnu	8–9	9–10
Průměrná teplota vzduchu ve °C v říjnu	7–9	9–10
Průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více	90–100	80–90
Srážkový úhrn ve vegetačním období (IV–IX)	350–400	300–350
Srážkový úhrn v zimním období (X–III)	200–300	200–300
Suma srážek celkem	550–700	500–650
Počet dní se sněhovou pokrývkou	40–50	40–50

Expertní příloha 11

charakteristika	T2	T4
Počet zamračených dní (oblačnost větší než 8/10)	120–140	110–120
Počet jasných dní (oblačnost menší než 2/10)	40–50	40–60

V tabulce níže jsou uvedeny průměrné teploty vzduchu v zájmovém území včetně minimálních a maximálních hodnot a dále průměrné úhrny srážek, to vše za období 2018-2025. Zobrazena jsou data z meteorologické stanice Kuchařovice (B2KUCH01). Dotčené území náleží do klimatické oblasti v ČR s průměrnými hodnotami – T2 a T4, jak je patrné z tabulky níže, tak se průměrné roční teploty vzduchu drží většinou kolem 10 °C s maximem až 11,8 °C v roce 2024. Hodnoty v průběhu let významně kolísají, v tabulce lze vidět střídání chladnějších let (2021) s teplejšími roky (2023, 2024). U srážkových hodnot nelze přímo konstatovat, že dochází k jejich poklesu či nárůstu, spíše se jedná o změnu rozložení a intenzity vlivem klimatické změny. Z tabulky níže je však patrné, že dochází ke značným výkyvům mezi roky, dochází k častějším a větším extrémům, které se dají vzhledem k jejich nepředvídatelnosti hůře odhadovat.

Tabulka 2: Průměrné roční teploty a průměrný roční úhrn srážek (meteorologická stanice Kuchařovice)¹

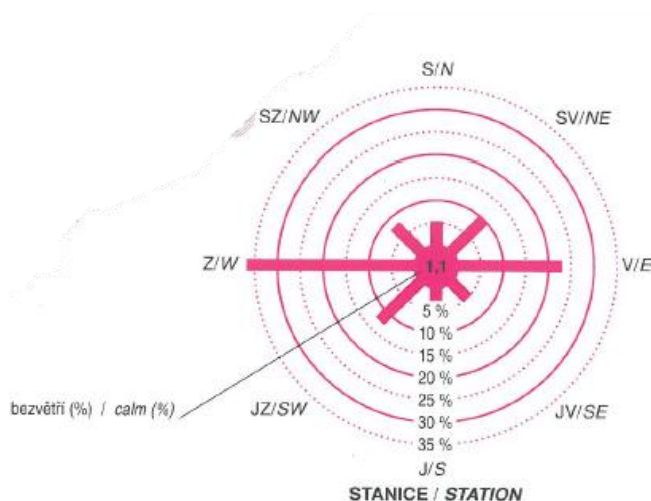
Rok	Průměrná roční teplota (°C)	Průměrná roční maximální teplota (°C)	Průměrná roční minimální teplota (°C)	Roční úhrn srážek (mm)
2018	10,8	15,4	6,4	459,6
2019	10,9	15,9	6,3	466,1
2020	10,4	15,0	6,0	563,5
2021	9,5	14,2	5,2	465,5
2022	10,8	15,6	6,2	411,9
2023	11,3	16,2	6,8	516,3
2024	11,8	16,7	7,3	552,9
2025	10,2	15,2	5,6	465,9

Zdroj: ČHMÚ, 2026

¹ Data jsou čerpána z databáze měsíčních dat meteorologické stanice Kuchařovice (B2KUCH01), která se nachází nejbližší k záměru a také se svojí nadmořskou výškou 333 m n. m. se nejvíce blíží klimatickým podmínkám dotčené oblasti, ve které se nachází trasa záměru – obchvat Znojma.

Expertní příloha 11

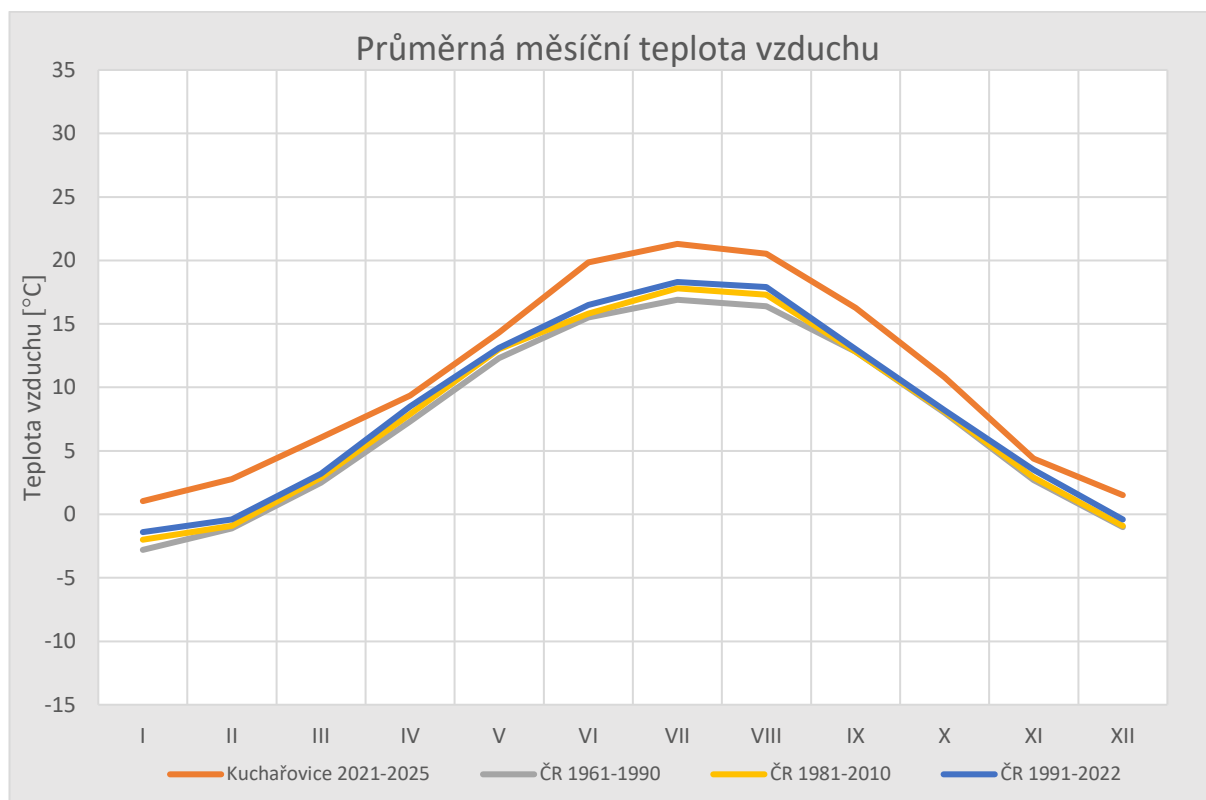
Obrázek 2: Směry proudění za období 1961–1990: Kuchařovice, legenda k růžici (Atlas podnebí Česka, 2007)

Průměrná roční rychlost větru za roky 2019–2025 je $3,9 \text{ m.s}^{-1}$. Maximum průměrné roční rychlosti větru bylo v roce 2019 $4,1 \text{ m.s}^{-1}$, minimum průměrné roční rychlosti větru bylo $3,7 \text{ m.s}^{-1}$ v roce 2025. Maximální průměrná roční rychlost větru byla v roce 2024 $9,1 \text{ m.s}^{-1}$, maximum roku 2024 pak bylo naměřeno v březnu $11,3 \text{ m.s}^{-1}$.

Z výše přiložené růžice je patrný převládající severozápadní a severní směr větrů a procentuální zastoupení bezvětří – 2,6 % (Kuchařovice).

Expertní příloha 11

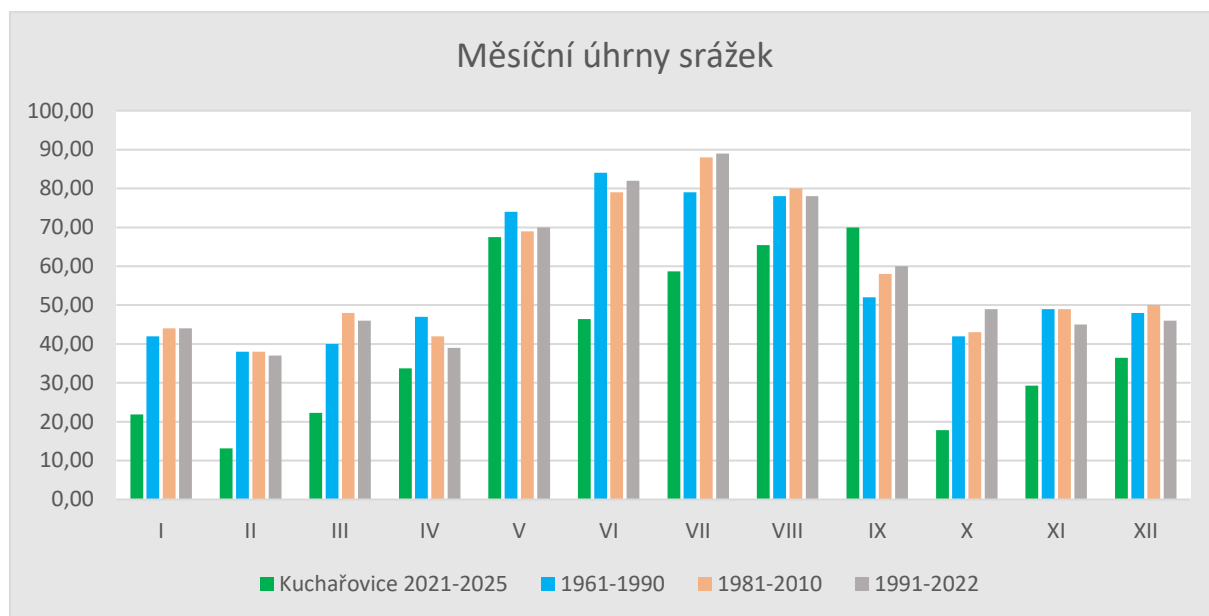

Zdroj: ČHMÚ, 2026

Obrázek 3: Průměrná měsíční teplota vzduchu naměřená v meteorologické stanici Kuchařovice v letech 2021-2025 ve srovnání s dlouhodobým normálem dat pro Českou republiku za období 1961-1990, 1981-2010 a 1991-2022

Následující charakteristiky jsou platné pro dané zájmové území. Zdrojem dat je průměrná měsíční teplota vzduchu naměřená v meteorologické stanici Kuchařovice (B2KUCH01), v letech 2021-2025 a dlouhodobý normál dat pro Českou republiku za období 1961-1990, 1981-2010 a 1991-2022. Z dat zobrazujících období posledních pěti let jsou klimatické změny nejvíce zřetelné. Měsíční charakteristiky teplot a jejich srovnání s dlouhodobým normálem teploty vzduchu pro ČR jsou znázorněny na grafu výše. Je zde zachycen měsíční chod průměrných teplot. Můžeme vidět výkyvy od historických dat pro všechny měsíce v roce.

Expertní příloha 11

Zdroj: ČHMÚ, 2026

Obrázek 4: Průměrný měsíční úhrn srážek naměřený v meteorologické stanici Kuchařovice v letech 2021-2025 ve srovnání s dlouhodobým normálem dat pro Českou republiku za období 1961-1990, 1981-2010 a 1991-2022

V grafu výše jsou znázorněny měsíční úhrny srážek. Zdrojem dat je průměrný měsíční úhrn srážek naměřený v meteorologické stanici Kuchařovice (B2KUCH01) v letech 2021-2025 a dlouhodobý normál dat pro Českou republiku za období 1961-1990, 1981-2010 a 1991-2022. Je zde zachycen rozdíl srážkových úhrnů. Z hlediska celkových úhrnů jsou nejdeštivější měsíce květen, červenec, srpen a září. Září je zařazeno k nejdeštivějším měsícům vzhledem k povodním v roce 2024.

2.2 Popis prognózy vývoje klimatu

2.2.1 Trendy na území ČR – stručný přehled

V posledních dvou desetiletích došlo v České republice k nárůstu průměrného počtu tropických dní a nocí a současně byl ve stejném období zaznamenán nárůst výskytu extrémních denních úhrnů atmosférických srážek (přítalové deště). S předpokladem dalšího navyšování vln veder a přívalových dešťů musíme počítat i nadále.

Následující data vycházejí z Aktualizace komplexní studie dopadů, zranitelnosti a zdrojů rizik souvisejících se změnou klimatu v ČR z roku 2015, vydané Českým hydrometeorologickým ústavem v roce 2019. Zpráva pracuje s tzv. RCP scénáři (Representative Concentration Pathways)² pro které není implicitně stanovena pravděpodobnost jejich naplnění. Nicméně pro většinu analýz platí, že do přibližně poloviny století, není rozdíl mezi RCP scénáři v rozsahu očekávaných dopadů podstatný a výrazné a hmatatelné rozdíly v odhadovaných hodnotách indikátorů lze spolehlivě indikovat až pro druhou polovinu století. Pokud není uvedeno jinak výstupy jsou uváděny pro RCP4.5 (nejrealističtější pro budoucí vývoj emisí).

V období 2010–2040 se teplota zvýší o cca 1 °C (bez ohledu na použitý emisní scénář), toto zvýšení teploty bude relativně málo proměnlivé. Daleko vyšší zlom v častějším výskytu extrémních teplot lze předpokládat v období 2041–2060, kdy se předpokládá další nárůst maximálních ročních teplot až o 1,8 °C (RCP4.5) oproti současnému období. V tomto období nastane nejvýraznější změna nárůstu u maximální teploty, která bude až dvojnásobná a počet tropických dní se zvýší na 19 (medián pro území ČR), v území ČR do nadmořské výšky 400 m n. m. až na 25 dní, což je téměř čtyřnásobek hodnoty současného období. Tento jev přispěje k dalšímu rozšíření negativního vlivu extrémních teplot nejen na dopravní infrastrukturu. V období 2081–2100 lze předpokládat nárůst ročních maxim až o 2 °C. V tomto období musíme počítat s významným negativním vlivem maximálních teplot na použité materiály.

Tabulka 3 Změny sezónních průměrů teplot pro scénářové období

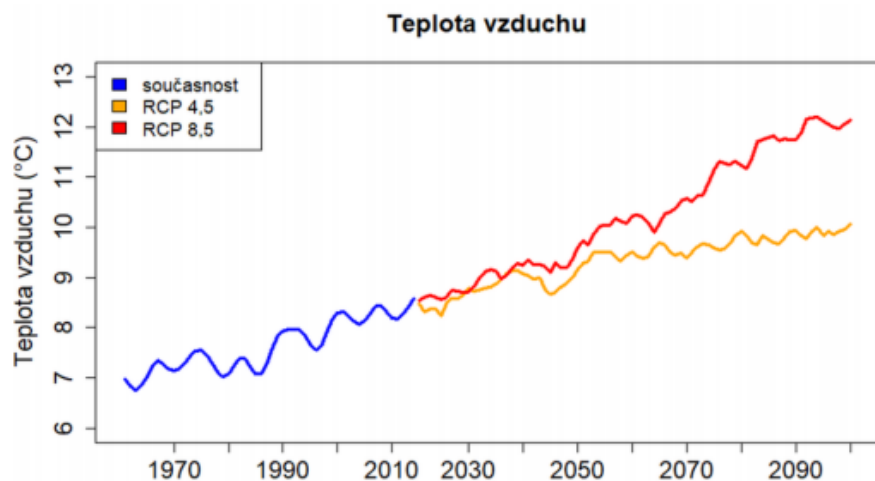
RCP4.5	Změna oproti referenčnímu období 1981 – 2010 (°C)			
Období	2021-2040	2041-2060	2061-2080	2081-2100
jaro	1,1	1,8	2,8	3,8
léto	0,9	1,6	2,6	3,8
podzim	0,9	1,8	2,6	3,9
zima	1,1	2,1	3,3	4,9
rok	0,9	1,3	1,8	2,0

² Representative Concentration Pathways – RCP jsou čtyři scénáře vyjádřené v celkové míře radiačního působení antropogenních emisí skleníkových plynů (vyjádřeno ve W.m-2) do roku 2100. Smyslem scénářů je pokrýt široké rozmezí možných klimatických projevů a nelze je chápat jako predikce socio-ekonomického vývoje či doporučení. RCP8.5 vede k nárůstu radiačního působení na 8.5 W.m-2 k roku 2100, RCP6 stabilizuje radiační působení po 2100 na úrovni 6 W.m-2, RCP4.5 pak předpokládá v průběhu 21. století stabilizaci radiačního působení na úrovni 4.5 W.m-2, RCP2.6 předpokládá nejvyšší působení na úrovni okolo 3 W.m-2 v průběhu 21. století a následně mírný pokles do jeho konce. Každý RCP scénář totiž může být naplněn různými kombinacemi demografického, ekonomického a technologického vývoje. Data scénářů a další informace o jejich použití a limitech obsahuje databáze IAMC: <http://www.iiasa.ac.at/web-apps/tnt/RcpDb>

Z vybraných RCP scénářů, RCP2.6 relativně nejlépe reprezentuje vývoj klimatu při naplnění tzv. Pařížské dohody. Nicméně jeho dosažení je vázáno na poměrně zásadní obrat ve vývoji emisí v průběhu příštích 10 let a tomuto obratu přes politické proklamace reálná data nenásledují. Naopak z krátkodobého pohledu nelze vyloučit ani vývoj emisí podle RCP8.5 a jeho zařazení bylo vedeno i snahou poukázat na benefit mitigačních opatření i pro dopady v ČR. Protože však snaha po redukci emisí neutuchá, domníváme se, že je nejrealističtější očekávat vývoj emisí podle scénáře RCP4.5. Protože pro scénář RCP2.6 byl v době přípravy zprávy k dispozici znatelně menší počet výstupů z regionálních i globálních cirkulačních modelů. I proto je většina výstupů připravena pro RCP4.5 a RCP8.5.

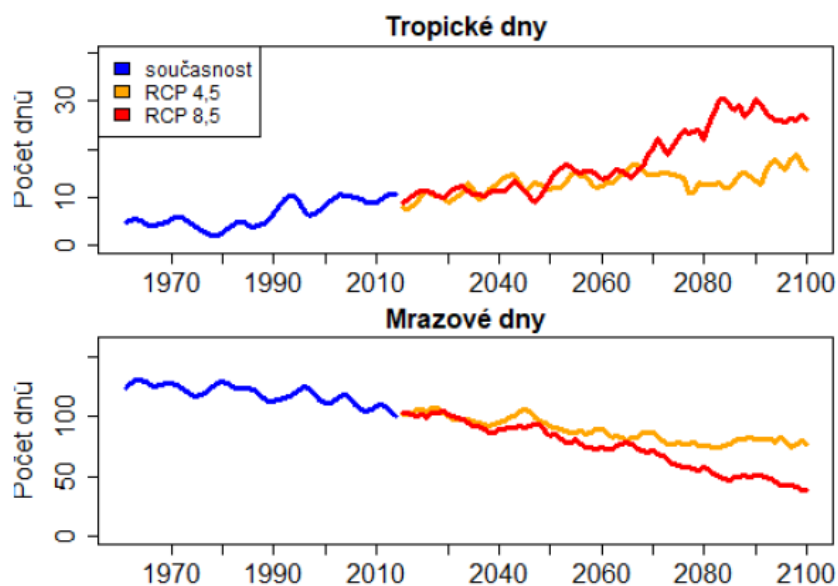
Expertní příloha 11

Zimní období je ovlivňováno extremitou a frekvencí denní amplitudy teplot, která překračuje bod mrazu a částečně také počtem mrazových dní, kdy minimální denní teplota klesá pod 0°C. Díky snižujícímu se počtu mrazových dní (až o 18 dní v období 2081–2100 oproti 1981–2010) se můžeme domnívat, že se sníží frekvence expozice materiálů, z nichž je stavební dílo konstruováno, mrazovému zvětrávání. Do budoucna lze tedy předpokládat úspory v zimní údržbě dopravní infrastruktury.

Obrázek 2 Vývoj roční teploty vzduchu pro ČR podle ensemblového průměru 11 realizací RCP modelů (shlazen 10letým nízkofrekvenčním filtrem)

Postupem času se bude navyšovat počet letních dní a tropických dní, častěji se budou také objevovat tropické noci. Současně také poklesne počet mrazových a ledových dní a téměř se přestanou vyskytovat dny arktické.

Obrázek 3 Vývoj počtu tropických a mrazových dnů pro období 1961–2100, pro ČR podle ensemblového průměru 11 realizací RCM modelů (shlazen 10letým nízkofrekvenčním filtrem)

Tabulka 4 Průměrné počty tropických a mrazových dní pro blízkou (2021-2040) a vzdálenou budoucnost (2081-2100)

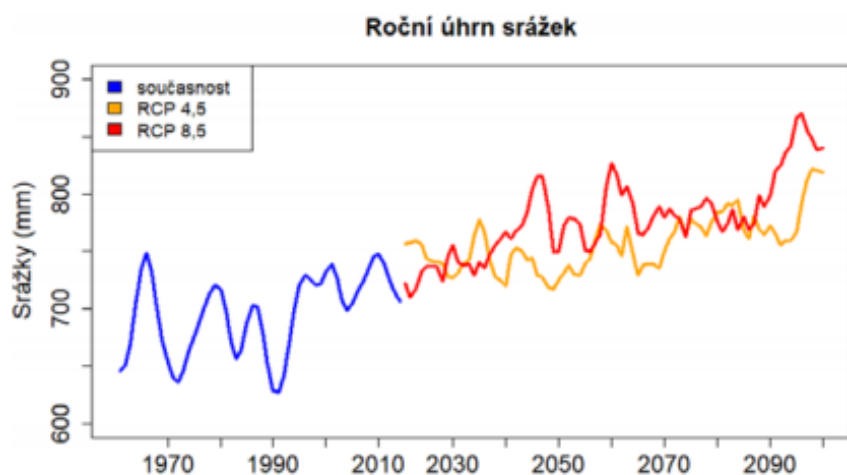
(1981–2010)	Scénář	2021–2040	2081–2100
tropické dny (7,6 dnů)	RCP4.5	10,4	15,5
	RCP8.5	10,5	27,4
mrazové dny (116,6)	RCP4.5	99,0	77,7
	RCP8.5	99,2	48,6

tropický den – maximální teplota přesáhne 30°C; mrazový den – minimální teplota klesne pod 0°C

Rychlost pozorované změny teploty v ČR vyjádřené v trendech za 10 let se zvýšila. Scénářová data jsou porovnávána s novějším normálem 1981–2010, který je vyšší než původní normál 1961–1990 používaný v původní studii z roku 2015. Tomu odpovídají nižší odhady změny teploty. Výrazné předpokládané změny v extrémních teplotách se promítají do odhadů počtu tropických a mrazových dní.

V nejbližší budoucnosti (2021–2040) nedojde (podle současných modelových výstupů) k výraznému nárůstu počtu tropických dnů. Hodnoty odpovídají situaci v posledních letech. Větší rozptyl v predikci modelů a jinými emisními scénáři je pozorován na konci století. Emisní scénář RCP4.5 předpovídá dvojnásobný počet tropických dnů oproti období 1981–2010. RCP8.5 je v tomto případě ještě více pesimistický. Předpovídá, že by mělo dojít k nárůstu počtu tropických dní na troj až čtyřnásobek současného průměru. To by v praxi znamenalo, že extrémní situace z let 2015 a 2018 by se opakovaly prakticky každoročně a nebyly by pouze výjimkou.

Vývoj úhrnů srážek bude pravděpodobně v průběhu jednotlivých let kolísat. V aktualizované studii je trend pro změny srážek stále nejednoznačný, aktuálně modely předpokládají mírný růst ročních úhrnů (7-13 % pro RCP4.5, o 6-16 % pro RCP8.5). Statisticky významně roste počet dní s vyššími úhrny srážek, které jsou způsobeny většinou bouřkovou činností v letních měsících.

Obrázek 4 Vývoj průměrných ročních srážkových úhrnů (mm) pro ČR podle ensemblového ³ průměru 11 realizací RCM modelů (shlazen 10letým nízkofrekvenčním filtrem)

³ Aby bylo možné lépe posoudit možné změny na základě všech dostupných experimentů, z individuálních korigovaných modelových výstupů byl vytvořen ensemblový průměr modelů. Před vytvořením celkového výstupu byly hodnoty jednotlivých experimentů shlazeny dvacetiletým nízkofrekvenčním Gaussovským filtrem, aby byl odstraněn problém s časovou neporovnatelností individuálních ročních hodnot jednotlivých experimentů (Aktualizace Komplexní studie dopadů, zranitelnosti a zdrojů rizik souvisejících se změnou klimatu v ČR z roku 2015, ČHMÚ 2019)

Častější bude tedy výskyt extrémních jevů v podobě přívalemých dešťů nebo naopak bezesrážkových období. V období 1981–2010 byly naměřeny průměrné srážky 703 mm. Experimenty ukazují mírné zvýšení srážek o 7–13 % pro RCP4.5 nebo 6–16 % pro RCP8.5. Vyšší množství srážek je pozorováno do konce 21. století. Statistický významný trend (8,3 mm/10 let) byl zjištěn pro RCP4.5 pro období 2061–2100. Emisní scénáře RCP8.5 udávají statisticky významný trend 13 mm/10 let v období 2061–2100. Naopak v letních srážkách lze očekávat nejmenší změnu. Největší rozdíl se projevuje u zimních srážek, jejichž nárůst může být do konce 21. století 14-35 % (tab. 5). Naopak v letních srážkách lze očekávat nejmenší změnu.

Tabulka 5 Procento srážkových úhrnů pro ČR podle ensemblového průměru 11 realizací RCM modelů pro jednotlivé období a sezóny v porovnání s referenčním obdobím 1981–2010

Období				
Emisní scénář RCP4.5	2021-2040	2041-2060	2061-2080	2081-2100
jaro	105,9	111,5	115,1	119,3
léto	105,0	100,9	104,4	109,5
podzim	107,4	108,7	109,5	112,4
zima	109,3	110,5	115,9	114,0
Emisní scénář RCP8.5				
jaro	109,3	115,4	118,7	123,5
léto	103,4	105,8	104,3	102,4
podzim	106,2	112,3	113,8	115,9
zima	110,6	120,4	126,1	135,1

Vývoj klimatických změn úzce souvisí zejména s funkčností ekosystémů a biologickou rozmanitostí. Přírodní ekosystémy zastávají významnou roli při regulování klimatu na zemi, kdy pohlcují asi polovinu emisí uhlíku způsobených lidskou činností. Přírodní ekosystémy společně s biologickou rozmanitostí pomáhají přizpůsobovat se změnám klimatu a zmírnit jejich dopady. Ubývající biologická rozmanitost a poškozování ekosystémů oslabují celkovou funkčnost ekosystémů, tedy také pohlcování emisí uhlíku. Změny klimatu jsou jednou z příčin ubývání biologické rozmanitosti a bez účinné ochrany se změny klimatu ještě více urychlí. Ochrana a obnova biologické rozmanitosti společně s ochranou přírodních ekosystémů nám napomáhá v celkovém boji proti změně klimatu a jejich dopadu.

2.2.2 Základní predikce pro zájmové území

Níže uvádíme přehled základních meteorologických charakteristik, jejich současný stav a predikce do budoucna, v zájmovém území. Pro zkoumání budoucího klimatu byly použity nejnovější klimatické modely vycházející z projektu CORDEX. Tento způsob modelování je momentálně nejvýznamnějším výzkumem v oblasti regionálního modelování.

Tabulka 6 Predikce vývoje základních meteorologických charakteristik

Charakteristika / Období	Predikce vývoje (převažující hodnota)			
	1981–2010	2030	2050	2085
Teplotní charakteristiky				
Průměrná roční teplota	9,0 – 10,0	11,0 - 12,0	12,0 - 13,0	13,0 - 14,0
Maximální teplota vzduchu nejteplejšího měsíce	33,0 - 34,0	35,0 - 36,0	36,0 - 37,0	37,0 – 38,0
Průměrná roční minimální teplota vzduchu	5,5 - 6,0	6,0 – 6,5	7,0 – 7,5	8,0 – 9,0
Teplotní index nad 27°C ($T_{\min} \geq 26,7\text{ °C}$, počet dní)	40 - 46	52 - 58	65 - 72	79 - 86
Počet tropických dní ($T_{\max} \geq 30\text{ °C}$)	12 - 16	30 - 35	40 - 45	52 - 60
Počet mrazových dní ($T_{\min} \leq -0,1\text{ °C}$)	78 - 85	64 - 71	57 - 64	40 - 50
Počet ledových dní ($T_{\max} \leq -0,1\text{ °C}$)	26 - 30	18 - 22	10 - 14	7 - 10
Průměrná doba trvání horkých vln (počet dní)	20 - 25	40 - 48	48 - 56	56 - 64
Srážkové a sněhové charakteristiky				
Průměrný úhrn ročních srážek (mm)	450 - 500	500 - 550	450 - 500	450 - 500
Průměrný úhrn srážek v létě (mm)	175 - 200	175 - 200	175 - 200	175 - 200
Počet dní se srážkou nad 10 mm	12 - 14	12 - 14	12 - 14	12 - 14
Počet dní se sněhovou pokrývkou nad 3 cm	20 - 30	10 - 20	5 - 10	0 - 5
Počet dní se sněhovou pokrývkou nad 30 cm	0 - 2	0 - 2	0 - 2	0 - 2

Zdroj: www.klimatickazmena.cz

Z výše uvedené tabulky můžeme při srovnání sloupců pro současné období a predikcí vývoje budoucího, vyčíst postupný nárůst všech teplotních charakteristik a současně také pokles počtu hodnot vyjadřujících charakteristiky mrazových a ledových dní a dní se sněhovou pokrývkou. Na konci století poklesne počet mrazových dní na 40-50 a počet ledových dní na 7-10. Průměrná roční teplota by se měla zvednout o cca 3 - 4 °C, podobně jako minimální a maximální teploty. Logicky se také zvyšuje riziko trvání délky horkých vln z 40-48 dnů na 56–64 dní ke konci století. Srážkové charakteristiky by měly být zachovány, předpokládá se spíše výskyt větších výkyvů a srážkových extrémů v průběhu roku.

3 Prověřování zmírňování změny klimatu (Mitigace)

V rámci této kapitoly bylo provedeno prověření záměru z hlediska uhlíkové neutrality (emise skleníkových plynů, uhlíková stopa).

Dle Úředního věstníku č. C 373/2022 „Sdělení komise – Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021-2027“ (dále jen Sdělení komise), jehož účelem je poskytnout technické pokyny k prověřování investic do infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v programovém období 2021-2027, zahrnuje zmírňování změny klimatu dekarbonizaci, energetickou účinnost, úspory energie a zavedení obnovitelných forem energie. Dále zahrnuje opatření ke snížení emisí skleníkových plynů nebo zvýšení sekvence skleníkových plynů a řídí se podle politiky EU pro cíle snižování emisí do roku 2030 a 2050.

Mezi skleníkové plyny zahrnuté do metodiky Evropské investiční banky (EIB) pro stanovení uhlíkové stopy patří sedm plynů uvedených v Kjótském protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu, a to: oxid uhličitý (CO₂), methan (CH₄), oxid dusný (N₂O), částečně fluorované uhlovodíky (HFC), zcela fluorované uhlovodíky (PFC), fluorid sírový (SF₆) a fluorid dusitý (NF₃). Při procesu kvantifikace emisí skleníkových plynů se veškeré emise **přepočítají na tuny oxidu uhličitého, tzv. CO₂ ekv.** (ekvivalent), pomocí potenciálu globálního oteplování (GWP).

Sdělení komise doporučuje ve vhodných případech používat **metodiku EIB pro stanovení uhlíkové stopy** (ke kvantifikaci emisí skleníkových plynů) a **metodu EIB ke stanovení stínové ceny uhlíku** (k peněžnímu vyjádření emisí skleníkových plynů).

Stanovení uhlíkové stopy se ve Sdělení komise používá nejen **k odhadnutí emisí skleníkových plynů** u projektu, který je připraven k realizaci, ale zejména k podpoře analýzy a **začlenění nízkouhlíkových řešení v průběhu fází plánování** a navrhování.

Proces související se zmírňováním změny klimatu pro účely posouzení odolnosti vůči změně klimatu má podle Sdělení komise dvě základní fáze:

1. Prověřování – fáze 1 (zmírňování změny klimatu)
2. Podrobná analýza – fáze 2 (zmírňování změny klimatu)

V první fázi se projekt kategorizuje dle seznamu na projekty, kde se posouzení uhlíkové stopy v závislosti na velikosti projektu obecně nevyžaduje a kde se vyžaduje.

Pokud projekt posouzení vyžaduje, následuje druhá fáze, která zahrnuje kvantifikaci a peněžní vyjádření emisí skleníkových plynů (a jejich snížení) a také posouzení, zda odpovídají klimatickým cílům pro roky 2030 a 2050.

Pro výpočet uhlíkové stopy projektů infrastruktury je doporučena metodika Evropské investiční banky (EIB) pro stanovení uhlíkové stopy. K peněžnímu vyjádření emisí skleníkových plynů může být využita metodika stanovení uhlíkové stopy doplněná samostatnou publikací *The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB* (Ekonomické posouzení investičních projektů v EIB) a Shadow Cost of Carbon (Stínová cena uhlíku).

Metodika stanovení uhlíkové stopy používá koncepci tří oblastí definovanou v protokolu o skleníkových plynech:

Oblast 1: Přímé emise skleníkových plynů – zahrnuje spalování fosilních paliv, průmyslové procesy a fugitivní emise (úniky).

Oblast 2: Nepřímé emise skleníkových plynů – zahrnuje spotřebu energie související s provozem (elektřina, vytápění, chlazení, ...)

Oblast 3: Jiné nepřímé emise skleníkových plynů – zahrnuje emise z navazujících činností (např. emise z výroby nebo těžby surovin a vstupních materiálů a emise z vozidel při využívání silniční infrastruktury, včetně emisí ze spotřeby elektřiny ve vlacích a elektromobilech).

Expertní příloha 11

Metodika stanovení uhlíkové stopy zahrnuje tyto hlavní kroky:

1. Stanovení ohraničení projektu
2. Vymezení období hodnocení
3. Oblasti emisí, které budou zahrnuty
4. Kvantifikace absolutních emisí z projektu (A_b)
5. Určení a kvantifikace výchozích emisí (B_e)
6. Výpočet relativních emisí ($R_e = A_b - B_e$)

Ohraničení projektu popisuje, co má být zahrnuto do výpočtu absolutních a relativních emisí:

- **Absolutní emise** vycházejí z ohraničení projektu, které zahrnuje všechny významné emise z oblasti 1, oblasti 2 a oblasti 3 (podle okolností), které se v rámci projektu vyskytují. Například u úseku dálnice bude ohraničením délka dálnice stanovená ve finanční smlouvě, neboť projekt a výpočet absolutních emisí bude zahrnovat emise skleníkových plynů z vozidel využívajících tento konkrétní úsek dálnice v typickém roce.
- **Relativní emise** vycházejí z ohraničení projektu, které přiměřeně zahrnuje scénáře „s projektem“ a „bez projektu“. Zahrnuje všechny významné emise z oblasti 1, oblasti 2 a oblasti 3 (podle okolností), ale může také vyžadovat ohraničení mimo fyzické hranice projektu, aby byl vyjádřen výchozí stav. Například bez dálnice by se zvýšil provoz na vedlejších silnicích mimo fyzické hranice projektu. Při výpočtu relativních emisí bude použito ohraničení zahrnující celý region, který bude projektem dotčen.

Absolutní (A_b) emise skleníkových plynů jsou roční emise odhadované za průměrný rok projektu.

Výchozí (B_e) emise skleníkových plynů jsou emise, které by vznikly, kdyby projekt nebyl realizován.

Relativní (R_e) emise skleníkových plynů vyjadřují rozdíl mezi absolutními emisemi a výchozími emisemi.

Absolutní a relativní emise je třeba kvantifikovat pro typický rok provozu.

Zjištěné hodnoty jsou dále porovnány s mezními hodnotami dle metodiky EIB pro stanovení uhlíkové stopy

- Absolutní emise větší než 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna)
- Relativní emise větší než 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna)

Projekty infrastruktury s absolutními anebo relativními emisemi nad 20 000 tun CO₂ ekv./rok (pozitivní nebo negativní změna) musí projít fází 1 (prověření) i fází 2 (podrobná analýza) procesu prověřování z hlediska klimatického dopadu pro účely zmírňování změny klimatu.

Předkladatel projektu by měl prokázat, že emise skleníkových plynů z projektu budou omezeny takovým způsobem, který je v souladu s celkovými cíli EU pro roky 2030 a 2050 i případnými ambicióznějšími cíli pro odvětví, do něž projekt spadá.

Prověřování – fáze 1

Záměr „I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě“ spadá, dle „Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“, do kategorie projektů infrastruktury – konkrétně silniční a železniční infrastruktury, městské dopravy, u kterých se posouzení uhlíkové stopy obecně vyžaduje. Tedy výsledkem prověření (fáze 1) u této kategorie projektů je požadavek na posouzení uhlíkové stopy (fáze 2).

Podrobná analýza – fáze 2

1. Stanovení ohraničení projektu

Základní osu projektu tvoří silnice I/38, a to jak ve své přeložené podobě (obchvat Znojma), tak ve své stávající stopě. Dále do projektu vstupují ostatní komunikace v území, které budou dotčené změnami intenzit dopravy v souvislosti se zprovozněním kompletního obchvatu, a to silnice I/53, II/408, II/412, II/413, II/361, II/399 a vybrané silnice III. třídy.

Tabulka 7: Úseky zahrnuté do výpočtu

úsek	silnice	započítaná délka (km)	popis
1	I/38	14	stávající silnice I/38
2	I/38	6 (Nulová) / 17 (Aktivní)	silnice I/38 vedená obchvatem Znojma
3	ostatní	38	ostatní silnice I., II. a III. třídy

Expertní příloha 11

2. Vymezení období hodnocení

Výpočet emise CO₂ekv. byl proveden pro odhad intenzit dopravy pro rok 2055. Byly porovnány varianta Nulová (bez realizace posuzovaného záměru), varianta Aktivní (po realizaci posuzovaného záměru).

3. Oblasti emisí, které budou zahrnuty

Do výpočtu byly zahrnuty emise z Oblasti 1, tedy emise z provozu na zvolené silniční síti. Emisní faktory byly přejaty z EIB Project Carbon Footprint Methodologies (European European Investment Bank, 2022).

4. Kvantifikace absolutních emisí z projektu (A_b), Určení a kvantifikace výchozích emisí (B_e) a Výpočet relativních emisí (R_e = A_b - B_e)

Vzorec pro výpočet emise CO₂ ekv. z jednotlivého úseku komunikace je následující:

$$\text{CO}_2 \text{ ekv}_{(j,kat)} = \text{EF}_s \times \text{RPDI}_{j,kat} \times \text{délka}_j \times 365 / 1\,000\,000$$

CO₂ekv._(j,kat) = emise CO₂ ekvivalentu pro daný úsek komunikace a kategorii vozidel (t/rok)

j = pořadové číslo úseku komunikační sítě

kat = kategorie vozidel (osobní automobily / lehká nákladní vozidla / těžká nákladní vozidla)

EF_s = emisní faktor pro silniční úseky, odpovídající danému charakteru komunikace a kategorii vozidel (g/vozokm)

RPDI_{j,kat} = odhadovaný roční průměr denních intenzit dopravy (příslušné kategorie vozidel) na úseku j (počet vozidel za 24 hodin)

délka_j = délka úseku j (km)

Tabulka 8: Výpočet emise skleníkových plynů CO₂ekv. [t/úsek/rok]

úsek	var. Nulová výchozí emise B _e	var. Aktivní absolutní emise A _b	rozdíl relativní emise R _e
1	17 250	6 885	-10 365
2	3 461	20 127	16 666
3	22 823	20 131	-2 692
celkem	43 534	47 144	3 610

Množství CO₂ ekv. ve variantě Nulové představuje **výchozí emise skleníkových plynů (B_e)**.

Množství CO₂ ekv. ve variantě Aktivní představuje **absolutní emise skleníkových plynů (A_b)**.

Rozdílem absolutních a výchozích emisí jsou **relativní emise skleníkových plynů (R_e)**.

Z výše uvedených výsledků výpočtů je patrné, že přestože je výchozí emise skleníkových plynů poměrně vysoká (což je dáno množstvím dopravy, která uvedené silniční úseky využívá), tak relativní emise, tedy rozdíl oproti stavu bez realizace záměru, je minimální. K nárůstu dochází na nové trase silnice I/38, na kterou přechází doprava především ze stávající sinice I/38.

K výsledným hodnotám je třeba uvést, že provedený výpočetní postup je poměrně hrubý a plně nezohledňuje změny v cestovním čase a v plynulosti dopravy, které jsou hlavní devizou posuzovaného záměru a lze předpokládat, že celková bilance (rozdíl) emise skleníkových plynů bude spíše neutrální.

Dále je třeba konstatovat, že posuzovaný záměr sám o sobě, jako stavba negeneruje prakticky žádné skleníkové plyny (pomineme-li období výstavby). Zdrojem emisí skleníkových plynů je doprava, která posuzovaný záměr využívá, a snížení emisí skleníkových plynů z této dopravy zcela přesahuje měřítko posuzované stavby a je ovlivněno politikou snižování emisí na evropské a celosvětové úrovni. Pokud se tedy podaří naplnit cíle politiky EU snižování emisí do roku 2030 a 2050, bude tomu odpovídat i snížení emise skleníkových plynů z provozu na posuzovaném záměru.

Následuje porovnání absolutní emise skleníkových plynů s mezní hodnotou 20 000 tun CO₂ ekv. za rok a relativní emise skleníkových plynů s mezní hodnotou 20 000 tun CO₂ ekv. za rok (pozitivní nebo negativní změna).

Expertní příloha 11

Pro posuzovaný záměr je hodnota **absolutní emise CO₂ ekv.** ve výši **47 144 t** při zahrnutí zvažované silniční sítě, případně **20 127 t** při zahrnutí pouze přeložky silnice I/38. Tato hodnota **přesahuje danou mezní hodnotu** – a záměr byl tedy podroben tomuto hodnocení.

Relativní emise CO₂ ekv. je ve výši **3 610 t** pro celou zvažovanou silniční síť, a **nedosahuje dané mezní hodnoty**.

Hodnota absolutní emise přenásobená stínovou cenou uhlíku (250 EUR/t pro rok 2030) pak činí 11 785 952 EUR.

K těmto výsledkům je třeba uvést, že se jedná o konstatování situace. Posuzovaný záměr není navržen ve variantách, které by zohledňovaly různé možnosti ovlivnění emise skleníkových plynů, a z podstaty záměru tyto varianty ani nevyplývají – posuzovaný záměr představuje novostavbu, na kterou přejde doprava z jiných stávajících silničních úseků. Vlastní silniční stavba nemá vliv na produkci skleníkových plynů, ty jsou produkovány dopravou na ní probíhající. Produkce skleníkových plynů z dopravy je pak závislá na naplňování cílů politiky EU snižování emisí do roku 2030 a 2050 a je předpoklad, že s postupnou obnovou vozového parku bude docházet ke snižování emise skleníkových plynů.

4 Prověřování přizpůsobení se změnám klimatu (Adaptace)

V rámci této kapitoly bude provedeno prověření záměru z hlediska přizpůsobení se změně klimatu (prověření odolnosti záměru vůči dopadům klimatické změny).

Ve vztahu k záměru „I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě“ budou dle dokumentu Evropské komise z roku 2021 – „Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“ provedeny ve fázi 1 analýza citlivosti, analýza expozice a následně analýza zranitelnosti, kdy budou pro jednotlivá klimatická rizika stanoveny úrovně zranitelnosti (viz kap. 4.2.1). Podle výsledků prověření pak bude hodnocení přizpůsobení se změně klimatu buď ukončeno, nebo bude provedena tzv. fáze 2 – Analýza rizik (viz kap. 4.2.2).

4.1 Rizika klimatických změn podle zájmové oblasti

Se změnou klimatu musíme počítat s řadou dílčích změn. Předpokládáme zejména zvýšení průměrných teplot, pokles srážek v letním a zejména zimním období, zkracování délky zimního období a nárůst extrémních meteorologických jevů, jako jsou vlny veder a sucha, extrémní bouřky s přivalovými dešti a vichřicemi v létě a v zimě se sněhovými vánicemi, mlhou a ledovkou. Tyto změny přinášejí řadu negativních důsledků a rizik.

V poslední době můžeme, v návaznosti na výše popsané trendy a predikce, v zájmovém území pozorovat rostoucí četnost hydrometeorologických extrémů, jako jsou:

přivalové deště – při přivalových deštích spadne během krátké doby obrovské množství srážek během několika minut, kdy jsou dešťové kapky mnohem větší než běžné kapky, přivalové deště jsou často doprovázeny bleskovými povodněmi, výsledkem pak může být ohrožení majetku a infrastruktury, o extrémních srážkách (extrémní stupeň nebezpečí) hovoříme při očekávaném množství srážek ad 50 mm/6h nebo 60 mm/12h nebo 80 mm/24h nebo 120 mm/48h; při přivalových deštích může dojít k zaplavení komunikace srážkovou vodou (ztráta přilnavosti pneumatiky k vozovce) a ke snížení viditelnosti a riziku zvýšené nehodovosti; několikadenní intenzivní dešťové srážky se mohou vyvinout v záplavy, jenž mohou v dané oblasti způsobit kolaps silniční dopravy ve snaze vyhnout se zaplaveným úsekům komunikací díky naplnění kapacit objízdných tras, což může v extrémním případě vést i ke vzniku kongescí na těchto objízdných trasách, v průběhu výstavby představují přivalové deště největší riziko pro zemní práce, kdy může docházet k opětovnému vyplavování konstrukčních vrstev tělesa komunikace a následnému zaplavení stavby vodou

bouřky – u bouřek vystupuje masa vlhkého a teplého vzduchu vzhůru, vodní páry se ve vzduchu prudce ochlazují a vznikají drobné kapky vody, které tvoří oblak, na který působí vztlačové síly, po nahromadění vodní páry dochází ke kondenzaci a následnému spádu pod oblak, bouřky jsou doprovázeny akustickým projevem hromu a elektrostatickým výbojem blesku, s bouřkami se také mohou pojít přivalové srážky a povodňové stavy zmíněné výše (extrémně silné bouřky s přivalovými srážkami, jestliže jsou bouřky doprovázeny přivalovými srážkami nad 40 mm/15 min nebo nad 50 mm/30 min nebo nad 70 mm/1 h nebo nad 90 mm/3 h), bouřky mohou být také doprovázeny nárazovými větry, případně krupobitím; silniční doprava může být negativně ovlivněna náhlými projevy bouřkových situací (překážky na komunikaci, výpadek elektrického proudu atd.)

nárazový vítr – horizontální složka proudění vzduchu v atmosféře, charakteristiky větru (rychlost a směr dle ČHMÚ) se měří zpravidla ve výšce 10 m nad povrchem, při nepřiměřeně rychlém větru jsou vydávány výstrahy o třech stupních nebezpečí: silný vítr při nárazech 18 m.s^{-1} (pro běžné polohy do 600 m n. m.), velmi silný vítr při nárazech 24 m.s^{-1} a extrémně silný vítr při nárazech 30 m.s^{-1} ; průměrná roční rychlost větru se na většině území ČR pohybuje mezi 2 až 4 m/s, ale maximální nárazy větru mohou výjimečně překročit až 45 m/s, v zimním období může

Expertní příloha 11

vést extrémní vítr k tvorbě sněhových jazyků a závějí; během výstavby může nárazový vítr představovat riziko při pracích na mostních konstrukcích, kdy může být ohrožena bezpečnost práce; rozsáhlé škody působí zejména opakující se nárazy větru o mimořádně vysokých rychlostech, v silniční dopravě se extrémní vítr může projevit jednak s ohledem na bezpečnost dopravy, kdy může být jedním z hlavních důvodů vzniku dopravní nehody, např. v důsledku zatarasení cesty překážkou, nebo vybočením kamionu

vichřice – typ větru v Beaufortově stupnici, který má pořadové číslo 9. Ve výšce 10 metrů tento vítr má rychlost 20,8 až 24,4 m/s (tj. 75 až 88 km/h), dříve byl vichřicí označován stupeň 11 (28,5 až 32,6 m/s), který se nyní označuje jako mohutná vichřice, hlavní rizika jsou opět – možnost vzniku dopravní nehody, vznik sněhových jazyků a závěj

období sucha a horka – sucho je v přírodě projevuje nedostatkem srážkové vody, podzemní vody anebo jejich kombinací, suchá období jsou často doprovázena teplotami až kolem 40°C, extrémně vysoké teploty mají vliv na komfort cestujících a řidičů a způsobují poškození dopravní infrastruktury (např. narušování povrchu silnic), ale i zvýšení nehodovosti (např. v důsledku horší koncentrace řidičů); vlivem extrémně vysokých teplot může docházet také k rozměknutí asfaltu, což ve vztahu ke snížené pozornosti řidičů v těchto vedrech vede k častější nehodovosti a poškození stavu vozovky a jejího okolí, taktéž extrémně vysoké teploty představují riziko v oblasti bezpečnosti práce při výstavbě, kdy může vlivem vysokých teplot docházet k dehydrataci pracovníků na stavbě; dalším nežádoucím projevem, a to recipročně směrem ke klimatickým změnám, jsou jednoznačně větší nároky na klimatizaci vozidel, tím samozřejmě zvyšující se spotřeba pohonných hmot, jenž implikuje i nárůst produkce emisí

sněhové vánice – krátkodobé intenzivní sněhové srážky doprovázené silným větrem a náhlým poklesem teplot, extrémní sněžení může být příčinou vzniku mimořádné události s ohledem na silnou intenzitu sněžení nebo s ohledem na vytvoření enormně vysoké sněhové pokrývky, zatímco intenzivní sněžení, které je často doprovázeno větrem, způsobuje akutní problémy v podobě snížené viditelnosti, nesjízdnosti komunikací, vzniku závěj (neprůjezdnost komunikací) apod., je vytvoření vysoké sněhové pokrývky spojeno s rizikem nebo porušením stavebních konstrukcí, intenzivní sněhové srážky, jsou často doprovázeny větrem a mají za následek jednak zhoršení podmínek pro provoz (snížení viditelnosti), jednak omezení nebo přerušení provozu

ledovka – vzniká při mrznoucím dešti nebo mrholení při dopadu na namrzlou vozovku, která má teplotu pod 0°C, v zimním období bude častější přechod teploty přes 0 °C a s tím spojená možnost častější tvorby ledovky; z hlediska bezpečnosti dopravy může tento extrémní projev počasí vést ke vzniku nebezpečných situací (ztráta přilnavosti pneumatiky k vozovce)

mlha – jedná se o oblak, který se dotýká zemského povrchu a výrazně omezuje viditelnost, skládá se z malých vodních kapiček nebo drobných ledových krystalků rozptýlených ve vzduchu, výskyt mlh souvisí se třemi základními faktory, kterými jsou tlak vodní páry, rosný bod a stav nasycení a přesycení a zároveň další podmínkou jejich vzniku je přítomnost kondenzačních jader; silná mlha je spojená s rizikem snížené viditelnosti a tudíž bezpečnosti provozu, i během realizace stavby; vlivem nízké teploty může docházet k tvoření náledí, zejména v lesních úsecích a na silnicích nižších tříd, problémy s namrzající mlhou a námrazou na silnicích mohou způsobit případné nehody, či nebezpečné situace (př. polámané větve/stromy)

sesuvy půdy – jedná se o erozi půdy generované vodou a v důsledku gravitační síly; jsou často průvodní jevem při příválových deštích a povodních, může dojít k významnému poškození povrchu komunikace a jejich konstrukčních prvků, popřípadě souvisejících staveb (mostů, propustků), či překážkám na komunikacích

4.2 Rizika klimatických změn podle projektu

Hydrometeorologické extrémy, které se v souvislosti s klimatickou změnou vyskytují stále častěji, představují možná rizika, jak v průběhu výstavby, tak při samotném provozu komunikace. Ovlivněn může být silniční provoz i dopravní infrastruktura jako taková. Jak již bylo uvedeno výše, v posledních dvou dekádách vzrostl v České republice průměrný počet tropických dní a je pravděpodobné, že bude tento trend v budoucnu pokračovat. Narůstající vlny veder tak budou v budoucnu stále významněji ovlivňovat silniční dopravu (negativní působení zvýšených teplot na dopravní konstrukce a jejich poškození, diskomfort řidičů a další).

Ve vztahu k záměru I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě, jsou relevantní následující rizika:

Tabulka 9 Tabulkový souhrn rizikových klimatických jevů

Rizikový klimatický jev	Vydatné srážky, povodně a přívalové povodně
Současné frekvence a intenzity klimatického jevu	Sledované území patří v rámci České republiky, mezi oblasti s průměrnou frekvencí výskytu bouřek a silných dešťů. Největší průměrné měsíční maximální srážky byly zaznamenány v jarním měsíci květen a v letních měsících, nejčastěji v červenci a srpnu, ale také v září. Ze srovnání průběhů srážek v minulosti je patrné, že dochází k výraznému snižování množství srážek ve většině měsíců v roce, a to včetně zimních měsíců. K nárůstu úhrnu srážek nad historické hodnoty dochází pouze v září, a to kvůli povodním v roce 2024. Měsíc květen se pak vyrovnává historickým srážkovým hodnotám. Komunikace kříží řeku Dyji a potok Daniž. Oba vodní toky mají v trase záměru jak aktivní zónu záplavového území (skóre expozice je hodnoceno tedy jako vysoké), tak i v záplavové území Q100. Návrhy mostních objektu i navazujících zemních těles respektují hladiny Q100 a jsou nad její úrovní. Hodnocené území patří k podprůměrně zasaženým územím sněhovými vánicemi. Sněhová pokrývka se v zájmovém území vyskytuje od listopadu do ledna či února, výjimečně se vyskytuje v dubnu. Výška nového sněhu dosahuje pravidelně pouze kolem 1 cm. Vyšší hodnoty se objevují spíše výjimečně. Očekává se, že průměrný počet dní se sněhovými srážkami bude v budoucnu nadále klesat.
Relevantní dopady, které klimatický jev v dotčeném území způsobuje	S přívalovými dešti je třeba počítat na celém úseku plánované trasy, kde hrozí riziko ztráty přilnavosti pneumatik k vozovce. Vzhledem k umístění vozovky na násyp nad úrovní Q100 zde nehrozí akumulace většího množství vody na jednom místě. V zimním období může výjimečně dojít k zasypání komunikace sněhem, a zhoršení sjízdnosti komunikace. Trasa záměru je vedena převážně v násypu a na mostech, kde nehrozí riziko vzniku sněhových závějů. Vzhledem k sněhovým úhrnům v oblasti se kritické situace v tomto ohledu neočekávají.
Očekávaný vývoj frekvence a intenzity klimatického jevu	Počet dní s bouřkami a přívalovými dešti jako projev extrémů počasí přímo úměrně narůstá s postupem globálního oteplování i v našich zeměpisných šířkách. Je tedy možné předpokládat v dotčené oblasti zvýšení intenzit těchto jevů (objem srážek nezaznamenaná v budoucích letech velké změny na rozdíl od jeho rozložení během jednotlivých měsíců), přestože počet dní s těmito klimatickými jevy je jen obtížně predikovatelný. Počet dní se sněhovou pokrývkou se bude obecně v následujících letech snižovat. Obecně se dá předpokládat vyšší intenzita kalamitních situací, ale ani při jejich nárůstu nebudou docházet k výrazným ohrožením záměru a provozu s ním spojeným.
Rizikový klimatický jev	Extrémní vítr
Současné frekvence a intenzity klimatického jevu	Území spadá do oblasti průměrného zatížení větrem. Průměrná roční rychlost větru v posuzovaném území je 3,9 m.s⁻¹. Maximum průměrné roční rychlosti větru za posledních 7 let je 4,1 m.s⁻¹ v roce 2019, maximum roku 2024 bylo naměřeno v březnu, a to 11,3 m.s⁻¹ (B2KUCH01). Na základě těchto hodnot lze konstatovat, že výskyt silného větru je v dané lokalitě celkově podprůměrný. Průměrný převládající směr větru v širším území je severozápadní a severní.
Relevantní dopady, které klimatický jev v dotčeném území způsobuje	Trasa záměru je vedena převážně v násypu a na mostních objektech, kde hrozí riziko, kdy by silný vítr mohl způsobit dopravní nehodu náhlým vybočením automobilu, nebo převrácením kamionu. Vzhledem ke skutečnosti, že výskyt silného větru je v dané lokalitě celkově podprůměrný je toto riziko snižené. Trasa je vedena v lesním úseku pouze na okraji Znojma v části Nesachleby, kde by mohlo hrozit nebezpečí v podobě pádu stromů nebo jejich částí na vozovku. Tento úsek je ale veden ve vysokém násypu a pád stromu na vozovku je zde tedy vyloučen.

Expertní příloha 11

Očekávaný vývoj frekvence a intenzity klimatického jevu	Výskyt silného nebo nárazového větru se již v současné době vyznačuje velmi velkou variabilitou během roku. Silný vítr bývá v území zaznamenán pouze výjimečně. Do budoucna se výskyt extrémních větrů dá předpovídat velmi obtížně, můžeme však předpokládat mírný nárůst s velmi nepravidelnou frekvencí.
Rizikový klimatický jev	Extrémně vysoké teploty (vlny veder, sucho) a požáry vegetace
Současné frekvence a intenzity klimatického jevu	Zájmové území leží v teplé klimatické oblasti, tyto oblasti v rámci ČR představují nejteplejší a nejsušší oblasti na našem území. Dle klimatické charakteristiky oblastí T2 a T4 dle Quitta (1971) je průměrná teplota v červenci definována mezi 18–20 °C. Dle průměrných měsíčních hodnot, měřených ve stanici B2KUCH01, se průměrná červencová (stejně tak červenová a srpnová) teplota pravidelně přibližuje k 18–22 °C. Maximální naměřené hodnoty se pak v letních měsících běžně dostávají nad 20 °C.
Relevantní dopady, které klimatický jev v dotčeném území způsobuje	Vysoké teploty vedou k rychlému vysušování krajiny a jsou často příčinou deformace materiálů a omezování různých aktivit člověka, mají vliv na komfort cestujících a řidičů a také zvyšují riziko nehodovosti. Dlouhodobé sucho nemá na silniční dopravu podstatnější negativní vliv kromě např. zvýšení prašnosti na vozovce a s tím spojenými vyššími nároky na údržbu. Trasa je vedena v lesním úseku pouze na okraji Znojma v části Nesachleby, kde by mohlo hrozit nebezpečí požáru. Tento úsek je ale veden ve vysokém násypu a nebezpečí požáru je tak eliminováno na minimum. Nutno dodat, že dotčené území záměru patří k exponovaným polohám v rámci ČR, co se zranitelnosti vysokými teplotami a suchem týče, jedná se o oblast Dyjsko - svrateckého úvalu (skóre expozice je hodnoceno tedy jako vysoké)
Očekávaný vývoj frekvence a intenzity klimatického jevu	S postupem globálního oteplování se předpokládá jak nárůst frekvence výskytu extrémně vysokých teplot, tak celkově průměrné teploty během celého roku. Riziko klimatických teplot bude působit v celé trase plánovaného záměru, do budoucna se vzrůstající četností.
Rizikový klimatický jev	Sesuvy
Současné frekvence a intenzity klimatického jevu	V dotčeném území se vyskytují aktivní i uklidněné svahové deformace přírodního původu. Jedná o pobřežní svahy u řeky Dyje, popřípadě jiné prudké svahy lokalizované nezávisle na vodním toku. Řízení patří do podskupiny odsedávání a řízení. Nejbližší záměru se nachází aktivní řízení, jedná se o vysoký odkryv, kde probíhá aktivní opad horninových hmot.
Relevantní dopady, které klimatický jev v dotčeném území způsobuje	Záměr je veden na estakádě, kdy se násyp estakády nachází na horní hraně odkryvu vzdálené v jednotkách metrů od tělesa estakády, 13 m od pilíře estakády, 17 metrů od začátku estakády. Počátek estakády se nachází na horní hraně odkryvu. Další nejbližší svahová deformace je 30 m vzdálené uklidněné řízení. V okolí se na pobřežních svazích řeky Dyje nacházejí i další nestability.
Očekávaný vývoj frekvence a intenzity klimatického jevu	Vzhledem k aktuálnímu stavu lokality bude potřeba provést podrobný geotechnický průzkum, kde bude potřeba navrhnout vhodné technické opatření i pro další vývoj tohoto jevu.

4.2.1 Analýza Zranitelnosti – fáze 1

Níže je provedena analýza zranitelnosti (dle Evropská komise, 2021: Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027) pro jednotlivé klimatické proměnné a nebezpečí. Zranitelnost projektu je kombinací dvou aspektů: toho, jak citlivé jsou složky projektu na

Expertní příloha 11

klimatická nebezpečí obecně (**citlivost**), a toho, jaká nebezpečí se vyskytnou v místě projektu nyní a v budoucnu (**expoze**)⁴.

Tabulka 10 Analýza citlivosti

Témata	Klimatické proměnné a nebezpečí				
	Povodně a přívalové povodně	Vydatné srážky	Extrémně vysoké teploty	Extrémní vítr	Požáry vegetace
Aktivita na místě (silniční infrastruktura)	nízká	nízká	nízká	nízká	nízká
Vstupy (pro provoz a údržbu infrastruktury)	nízká	nízká	nízká	nízká	nízká
Výstupy (není relevantní)	-	-	-	-	-
Dopravní spoje (silniční doprava)	nízká	nízká	nízká	nízká	nízká
Nejvyšší skóre	nízká	nízká	nízká	nízká	nízká

Tabulka 11 Analýza expoze

	Klimatické proměnné a nebezpečí				
	Povodně a přívalové povodně	Vydatné srážky	Extrémně vysoké teploty	Extrémní vítr	Požáry vegetace
Současné klima	vysoká	nízká	vysoké	nízká	nízká
Budoucí klima	vysoká	nízká	vysoké	nízká	nízká
Nejvyšší skóre, současné + budoucí klima	vysoká	nízká	vysoké	nízká	nízká

Následující tabulka 11 Analýza zranitelnosti – kombinuje analýzu citlivosti a analýzu expoze. Nejpodstatnějšími klimatickými proměnnými a nebezpečími jsou proměnné a nebezpečí s vysokou nebo střední úrovní zranitelnosti, které se poté použijí v kroku vyhodnocení rizik dopadů změny klimatu (viz kapitola 4.2.2). Z výsledků analýzy zranitelnosti (I. fáze prověřování) vyplývá, že klimatická rizika (**Vydatné srážky, Extrémní vítr a Požáry vegetace**)

⁴ Dle pokynů Komise je cílem **analýzy citlivosti** určit, která klimatická nebezpečí jsou podstatná pro daný typ projektu bez ohledu na jeho umístění. Naopak cílem **analýzy expoze** je určit, která nebezpečí jsou podstatná pro plánované umístění projektu bez ohledu na typ projektu.

Expertní příloha 11

byla, na základě analýzy zranitelnosti, vyřazena z dalšího hodnocení (II. fáze prověřování). Jako nebezpeční se střední úrovní zranitelnosti byly vyhodnoceny **Povodně a přívalové povodně a Extrémně vysoké teploty**. Zranitelnost projektu vůči ostatním rizikům je a bude nízká. To znamená, že z klimatických rizik bude podrobeno vyhodnocení rizik dopadů změny klimatu (II. fáze prověřování) riziko Povodní a přívalových povodní a Extrémně vysokých teplot. Úrovně zranitelnosti jsou definovány, vysvětleny a odůvodněny výše v souhrnné tabulce č. 8 Tabulkový souhrn rizikových klimatických jevů. Popsány je vždy současné frekvence a intenzity klimatického jevu, dále pak relevantní dopady, které klimatický jev v dotčeném území způsobuje a následně i očekávaný vývoj frekvence a intenzity klimatického jevu.

Tabulka 12 Analýza zranitelnosti

		Expozice (současné + budoucí klima)		
		vysoká	střední	nízká
Citlivost (nejvyšší z uvedených čtyř témat)	vysoká			
	střední			
	nízká	Povodně a přívalové povodně; Extrémně vysoké teploty		Vydatné srážky; Extrémní vítr; Požáry vegetace

Úroveň zranitelnosti je dle následující barevné stupnice: červená = vysoká, žlutá = střední, zelená = nízká

4.2.2 Podrobná analýza (analýza rizik) – fáze 2

V rámci výše provedené analýzy zranitelnosti, která kombinuje výsledky analýzy citlivosti a analýzy expozice dle: „Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“, bylo jako střední úroveň zranitelnosti identifikováno nebezpečí Povodní a přívalových povodní a Extrémně vysokých teplot, ostatní klimatická nebezpečí mají nízkou úroveň zranitelnosti.

Bude tedy provedena podrobná analýza – fáze 2, ve které budou popsána a posouzena nebezpečí Povodní a přívalových povodní a Extrémně vysokých teplot se střední úrovní zranitelnosti a kde budou navržnuta adaptační opatření a popis v souladu se strategickými dokumenty na vnitrostátní, regionální a místní úrovni v oblasti přizpůsobení se změně klimatu a pro řízení rizika katastrof.

Analýza pravděpodobnosti

Sledované území patří v rámci České republiky, mezi oblasti s průměrnou frekvencí výskytu bouřek a silných dešťů. Největší průměrné měsíční maximální srážky byly zaznamenány v jarním měsíci květen a v letních měsících, nejčastěji v červenci a srpnu, ale také v září. Ze srovnání průběhů srážek v minulosti je patrné, že dochází k výraznému snižování množství srážek ve většině měsíců v roce, a to včetně zimních měsíců. K nárůstu úhrnu srážek nad historické hodnoty dochází pouze v září, a to kvůli povodním v roce 2024. Měsíc květen se pak vyrovnává historickým srážkovým hodnotám.

Vzhledem k dlouhodobému zachování průměrných úhrnů ročních srážek 450 – 500 mm v období 2050 a dle predikce vývoje předpokládající stejný úhrn ročních srážek i pro období 2085 a vzhledem k počtu dní 12 - 14 se srážkou nad 10 mm v období 2030 a dle predikce vývoje zachování tohoto počtu dní pro období 2050 a 2085 ve sledovaném území, je pravděpodobnost výskytu Povodní a přívalových povodní podle tabulky analýzy rizik pro projekt na stupni dva, čili nepravděpodobná.

Expertní příloha 11

Zájmové území leží v teplé klimatické oblasti, tyto oblasti v rámci ČR představují nejteplejší a nejsušší oblasti na našem území. Dle klimatické charakteristiky oblastí T2 a T4 dle Quitta (1971) je průměrná teplota v červenci definována mezi 18–20 °C. Dle průměrných měsíčních hodnot, měřených ve stanici B2KUCH01, se průměrná červencová (stejně tak červenová a srpnová) teplota pravidelně přibližuje k 18–22 °C. Maximální naměřené hodnoty se pak v letních měsících běžně dostávají nad 20 °C Nutno dodat, že dotčené území záměru patří k exponovaným polohám v rámci ČR, co se zranitelnosti vysokými teplotami a suchem týče, jedná se o oblast Dyjsko - svrateckého úvalu.

Vzhledem k predikovanému nárůstu maximálních teplot z 35 – 36 °C v období 2030 na 37 – 38 °C v období 2085 a vzhledem k nárůstu tropických dní z 30 – 35 v období 2030 na 52 – 60 dní v období 2085 je pravděpodobnost výskytu Extrémně vysokých teplot dle tabulky analýzy rizik pro projekt na stupni čtyři, čili pravděpodobná.

Analýza dopadu

Záměr se nachází v aktivní zóně záplavového území i v záplavovém území Q100 řeky Dyje a potoka Daníž.
Návrhy mostních objektů i navazujících zemních těles respektují hladiny Q100 a jsou nad její úrovní. Rizika spojená se záplavami jsou tedy malá.

Záměr se nachází v exponované poloze v rámci ČR, co se zranitelnosti vysokými teplotami a suchem týče, jedná se o oblast Dyjsko - svrateckého úvalu.

Vlivem extrémně vysokých teplot může docházet k poruchám konstrukčních vrstev vozovky (asfalt měkne, může se deformovat, vytvářet koleje nebo se zvlnit). Dále může docházet k přehřívání vozidel, vyšším nárokům na klimatizace či vyššímu opotřebení pneumatik. Vysoké teploty mají také vliv na únavu řidičů, kdy se zhoršuje jejich soustředění a prodlužuje se reakční doba čímž se zvyšuje riziko nehod. Rizika spojená s Extrémně vysokými teplotami jsou tedy nevelká.

Analýza rizik

V rámci provedené analýzy rizik, která kombinuje výsledky analýzy pravděpodobnosti a analýzy dopadu dle: „Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“, **byla úroveň rizika Povodní a přívalových povodní pro daný projekt vyhodnocena jako nízká. Není potřeba navrhovat další adaptační opatření. Jako vysoké riziko pro daný projekt byly ale vyhodnoceny Extrémně vysoké teploty. Je tedy potřeba navrhnout adaptační opatření.**

Tabulka 13 Analýza rizik pro projekt

	Povodně a přívalové povodně	Dopad (velikost)				
		Nevýznamný	Malý	Nevelký	Velký	Katastrofický
Pravděpodobnost	Vzácný					
	Nepravděpodobný		Povodně a přívalové povodně			
	Nevelký					
	Pravděpodobný			Extrémně vysoké teploty		
	Téměř jistý					

Úroveň rizika je dle následující barevné stupnice: červená = extrémní, oranžová = vysoká, žlutá = střední, zelená = nízká

4.2.3 Adaptační opatření

V rámci provedené analýzy rizik, která kombinuje výsledky analýzy pravděpodobnosti a analýzy dopadu dle „Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027“, byla úroveň rizika Extrémně vysokých teplot pro daný projekt vyhodnocena jako vysoká. Je tedy potřeba navrhovat další adaptační opatření.

Pro silniční dopravu představují extrémně vysoké teploty rizika spojené především s poruchami konstrukčních vrstev vozovky, komfortem řidičů a zvýšeným rizikem nehod. Proti těmto rizikům lze navrhnout několik adaptačních opatření:

Opatření na silniční infrastrukturu

Používání odolnějších asfaltových směsí s vyšším bodem měknutí, které snižují vznik vyjetých kolejí a deformací vozovky.

Betonové vozovky nebo speciální povrchy s vyšší tepelnou odolností v nejvíce zatížených úsecích.

Světlé (reflexní) povrchy vozovek, které méně absorbují sluneční záření.

Monitoring teploty vozovek pomocí senzorů a meteorologických stanic.

Častější údržba a opravy trhlin, deformací a poškození vzniklých horkem.

Zeleň podél komunikací, která omezuje efekt městského tepelného ostrova.

Budování stinných odpočívadel a zastávek

Dopravně-provozní opatření

Dočasné snížení rychlosti při extrémních teplotách, zejména na úsecích s rizikem deformace povrchu.

Omezení jízdy těžkých nákladních vozidel v nejteplejších hodinách dne.

Varovné informační systémy upozorňující řidiče na vysoké teploty a rizika.

Operativní řízení dopravy při poškození vozovky způsobeném horkem.

4.3 Strategické dokumenty

Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu

Dne 24. února 2021 přijala Evropská komise novou **Strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu**, ve které vytyčuje postup přípravy na nevyhnutelné dopady klimatických změn, a která je hlavním dokumentem v této oblasti. Nově navržená strategie staví na strategii pro přizpůsobení se změně klimatu z roku 2013, ale jejím jádrem už nejsou snahy o porozumění celému problému ani plánování, nýbrž posun k vypracování konkrétních řešení a jejich realizace.

Cílem Evropy je dosáhnout společenské odolnosti vůči změně klimatu. Bude se proto zasazovat o to, aby se zlepšily znalosti o dopadech změny klimatu a možnostech přizpůsobení, aby se zintenzivnilo plánování adaptace a posuzování klimatických rizik a aby se urychlila realizace adaptačních opatření. Bude také pomáhat zvyšovat odolnost vůči změně klimatu i ve zbytku světa. Dne 11. prosince 2019 Evropská komise zveřejnila sdělení **Zelená dohoda pro Evropu (A European Green Deal)**. Tento dokument představuje klíčovou strategii EU pro přechod na klimaticky neutrální, udržitelnou a oběhovou ekonomiku do roku 2050.

Zelená dohoda pro Evropu má Unii transformovat na moderní, konkurenceschopnou ekonomiku, jež účinně využívá zdroje a kde:

- se do roku 2050 dosáhne nulových čistých emisí skleníkových plynů
- bude hospodářský růst oddělený od využívání zdrojů
- nebude opomenut žádný jednotlivec ani region

Expertní příloha 11

Přijetím tohoto nařízení se EU a její členské státy zavázaly snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů v EU **alespoň o 55 %** ve srovnání s úrovněmi v roce 1990. Tento cíl je právně závazný a vychází z posouzení dopadů provedeného Komisí.

Snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030 oproti roku 1990, představuje balíček legislativních návrhů „**Fit for 55**“, který byl Evropskou komisí představen v červenci 2021. Tento cíl je mezikrokem k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, ke kterému se Evropská unie právně zavázala.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

V říjnu 2015 byla vládou schválena **Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR** (dále též „**národní adaptační strategie**“ nebo jen „**strategie**“). Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR byla v roce 2021 aktualizována pro období 2021-2030. Nová adaptační strategie se od předchozí strategie z roku 2015 liší zejména svým členěním, které nesleduje prioritní oblasti (sektory), nýbrž jednotlivé projevy změny klimatu. Toto pojetí lépe odráží skutečnost, že jednotlivé projevy změny klimatu prostupují napříč různými oblastmi. Vedle již zmíněné Aktualizace Komplexní studie dopadů, zranitelnosti a rizik souvisejících se změnou klimatu v ČR a Hodnocení zranitelnosti ČR ve vztahu ke změně klimatu je jedním z klíčových podkladů pro tvorbu nové adaptační strategie rovněž vyhodnocení naplňování úkolů Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.

Implementačním dokumentem adaptace na změnu klimatu je **Národní akční plán adaptace na změnu klimatu** (dále též „**národní akční plán**“ nebo jen „**akční plán**“). První aktualizace akčního plánu pro období 2021–2025 byla schválena usnesením vlády č. 785 ze dne 13. září 2021, předchozí verze byla schválena v lednu 2017 a byla určena pro období 2017–2020. Ve srovnání s předchozí verzí akčního plánu došlo ke snížení celkového počtu opatření a úkolů, a to navzdory skutečnosti, že na základě potřeb bylo navrženo nebo nově definováno přes 60 úkolů (úkolům přiřazuje gesci, termíny plnění, relevanci opatření k jednotlivým projevům změny klimatu a zdroje financování).

Počet konkrétních opatření a k nim přiřazených úkolů je dán širokým mezíresortním přesahem dopadů změny klimatu a potřeby přizpůsobení se těmto změnám, a dále skutečností, že valná většina opatření (více než 80 %) je v určitém smyslu již obsažena v jiných strategických materiálech celostátního významu.

Na národní úrovni byla dne 22. března 2017 vládou schválena **Politika ochrany klimatu v České republice**, která se zaměřuje na snižování emisí skleníkových plynů v ČR. Tato strategie určuje cíle a opatření ČR v oblasti ochrany klimatu do roku 2030 a představuje dlouhodobou strategii nízkoemisního rozvoje s výhledem do roku 2050. V návaznosti na stanovení příspěvků ČR ke klimaticko-energetickým cílům EU v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti byl rovněž vládou schválen dne 13. ledna 2020 Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu. Celkově klesly emise skleníkových plynů v České republice mezi lety 1990–2018 o více než 35 %.

Dalším strategickým dokumentem je **Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050**. Hlavním cílem dopravní politiky je zajistit rozvoj kvalitní, funkční a spolehlivé dopravní soustavy postavené na využití technicko-ekonomicko-technologických vlastností jednotlivých druhů dopravy, na principech hospodářské soutěže s ohledem na její ekonomické a sociální vlivy a dopady na obyvatelstvo (sociální koheze, veřejné zdraví, životní úroveň), bezpečnost a obranu státu a všechny složky životního prostředí, na principu udržitelného využívání přírodních zdrojů. Cíle týkající se změny klimatu uvedené v rámci Dopravní politiky jsou následující:

- Zajistit vyšší průchodnost, bezpečnost a operativnost dopravní sítě (nutná realizace i bez ohledu na očekávané změny klimatu)
- Zohlednit rizika dopadu extrémních klimatických jevů při ochraně stávající a nové dopravní infrastruktury včetně zajištění bezpečnosti a základní mobility v průběhu extrémních klimatických jevů.

4.3.1 Národní adaptační strategie

Cílem adaptační strategie je zmírnit dopady změny klimatu pomocí adaptačních opatření, která vedou k opatření k přizpůsobení přírodního nebo antropogenního systému skutečné nebo předpokládané změně klimatu vč. jejich dopadů, zachovat dobré životní podmínky a uchovat či vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace.

Níže uvádíme navazující relevantní adaptační opatření pro oblast silniční dopravy.

Objízdné trasy – v první řadě je potřeba zajistit existenci a kapacity objízdných tras, při dopravních nehodách a při neexistenci objízdné trasy zůstává hrozba úplného přerušení provozu. Součástí objízdných tras může být také zvýšení spolehlivosti dopravního sektoru odstraňováním „bottlenecks“ s cílem optimálního zajištění dopravní obslužnosti (segregované trasy městské a příměstské dopravy, vysokorychlostní železnice, příměstská železnice, zkvalitnění a rozvoj nemotorové dopravy, inteligentní dopravní prvky, zvyšování bezpečnosti). Železnice, silnice 1. tříd a dálnice konstruovat s ohledem na 100letou vodu.

Telematika – dále je potřeba vylepšit organizaci dopravy zejména využitím telematických a inteligentních dopravních systémů nejen pro řízení dopravy při mimořádných a krizových událostech (informace o stavu sjízdnosti, řízení plynulosti, překážky na silnici atd.).

Havarijní plány – které budou obsahovat také kapitulu o změně klimatu – schopnost správců infrastruktury rychle reagovat na vzniklé mimořádné události.

Prevence možných škod – řízení rizik při tvorbě koncepcí dopravní infrastruktury, prevenci možných škod a včasnou likvidaci následků způsobených extrémními projevy počasí. Implementace inženýrských opatření, která chrání a zabezpečují dopravní infrastrukturu (vyvýšení apod.).

Využití informací ČHMÚ – je potřeba také zefektivnit využívání informací a předpovědi počasí od ČHMÚ (příprava předem na přicházející vlivy počasí a rychlejší odstranění škod). Důležitý je také monitoring klimatické situace a provedení opatření, až když situace dosáhne kritického bodu. Tato možnost může být zvláště užitečná, když klimatické prognózy vykazují vysokou úroveň nejistoty.

Technologie údržby – v návaznosti na zefektivnění využití informací o předpovědi počasí zvolit s předstihem vhodnou technologii pro údržbu komunikace v mimořádných situacích (ledovka, sněhová vánice).

Retenční schopnost krajiny – dalším nepostradatelným adaptačním opatřením vůči klimatickým změnám je zvýšení retenční schopnosti krajiny. Retenční schopnost krajiny se efektivně zvýší kombinací retenčního a vsakovacího systému, kdy jsou za retenční nádrže umístěny např. vsakovací příkopy nebo bloky. Retenční schopnost krajiny v okolí komunikace lze také navýšit vhodnou výsadbou pásu dřevin a křovin, které mají přirozenou schopnost akumulace vod. Správně fungující zelený prostor může regulovat odtok srážkové vody a snižuje tak riziko povodně. Rostliny také stabilizují půdu a snižují riziko půdních sesuvů a eroze.

Výsadba doprovodné vegetace – vlny veder v letních měsících jednak zatěžují některé dopravní konstrukce a mohou také navýšovat nehodovost v důsledku snížené koncentrace řidičů a způsobit tak poničení silniční infrastruktury. Extrémní namáhání dopravních konstrukcí a vozidel slunečním zářením lze eliminovat dostatečnou výsadbou doprovodné vegetace, která ochlazuje okolní prostředí včetně samotné komunikace. Je tedy potřeba věnovat pozornost systematické výsadbě dřevin a křovin ve vhodné vzdálenosti podél silnice. Součástí musí být stanovení postupu výběru vhodné druhové skladby dřevin a křovin, které jsou pro lokalitu vhodné jak biologicky, tak z technického hlediska. Je potřeba také stanovit vhodný management údržby této vegetace.

Adekvátní technologie a kvalita materiálů – identifikovat a monitorovat nevyhovující technologie v oblasti dopravní infrastruktury, podpořit výzkum a vývoj nových materiálů, které sníží riziko negativních technických, ekonomických a zdravotních vlivů. Při projektování stavby a dopravních konstrukcí je nutné zohlednit důsledky změny klimatu, extrémní výkyvy teplot, odvod přívalových vod, vyhodnotit námrazovou hloubku, účinky vysokého rozpálení povrchů, požární bezpečnost. Dále je při projektování nutno zohlednit také technologii a kvalitu materiálů se zaměřením na zvýšení životnosti prováděné dopravní stavby s požadavkem na mnoholeté záruky na kvalitu zhotoveného díla a časově i finančně zefektivnit opravy poškozené komunikace.

Ekonomické aspekty – kromě technologických aspektů musíme počítat také s aspekty ekonomickými, kdy vedle potencionálního nárůstu škod na infrastruktuře způsobené jak živelnými pohromami, tak i vysokými letními teplotami či zimními teplotami kolem nuly (opakované tání a mrznutí), lze očekávat snížení nákladů na zimní údržbu infrastruktury a cestovních prostředků. Kromě těchto položek je ovšem potřeba počítat i s náklady na zpožděné spoje, náhradní dopravu a objížďky, které dohromady tvoří významnou položku.

Snížování množství skleníkových plynů v dopravě – lze dosáhnout rozšiřováním konceptů ekologického provozu osobních a lehkých nákladních vozidel a podpora rozvoje alternativních pohonu motorových vozidel (biopaliva, zemní plyn), informační kampaní na podporu ekologických způsobů řízení motorových vozidel, revizi koncepčních materiálů rezortu dopravy, podporou kombinované dopravy a městské hromadné dopravy a úpravou dopravní cenové politiky, zvýšením průjezdnosti silničních komunikací a podporou cyklodopravy výstavbou cyklostezek a doprovodné infrastruktury.

4.3.2 Národní akční plán adaptace na změny klimatu

	Specifický cíl	Relevantní projevy změny klimatu
SC1	Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb v zemědělské krajině s důrazem na omezení degradace i záboru půdy a posílení přirozeného vodního režimu	• Dlouhodobé sucho; • Povodně a přívalové povodně; • Vydatné srážky; • Zvyšování teplot; • Extrémně vysoké teploty; • Extrémní vítr; • Požáry vegetace
SC2	Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb lesů s důrazem na zabránění degradace půdy a posílení přirozeného vodního režimu	• Dlouhodobé sucho; • Povodně a přívalové povodně; • Vydatné srážky; • Zvyšování teplot; • Extrémně vysoké teploty; • Extrémní vítr; • Požáry vegetace
SC3	Je zajištěna ekologická stabilita a poskytování ekosystémových služeb vodních a na vodu vázaných ekosystémů s důrazem na posílení přirozeného vodního režimu krajiny a s ohledem na zajištění potřeb lidské společnosti a udržitelné užívání vody	• Dlouhodobé sucho; • Povodně a přívalové povodně; • Zvyšování teplot; • Extrémně vysoké teploty;
SC4	Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	• Dlouhodobé sucho; • Povodně a přívalové povodně; • Vydatné srážky; • Zvyšování teplot; • Extrémně vysoké teploty; • Extrémní vítr;
SC5	Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	• Dlouhodobé sucho; • Povodně a přívalové povodně; • Vydatné srážky; • Extrémně vysoké teploty; • Extrémní vítr; • Požáry vegetace

Obrázek 5 Seznam specifických cílů (SC) obsažených v akčním plánu

Hlavní cíle a doporučení pro oblast silniční dopravy jsou obsaženy v SC4 a SC5 a jmenovány níže:

V rámci specifického cíle SC4:

- Minimalizace solení komunikací a použití herbicidů a pesticidů v sídlech (solení minimalizovat zejména v sídlech, s cílem umožnění aplikace opatření hospodaření se srážkovými vodami a snížení environmentálních rizik)
- Zohlednění rizika povodní při navrhování a projektování staveb a dalších projektů v ohrožených územích

Expertní příloha 11

- Přizpůsobení stavebních standardů, norem a certifikací týkajících se stavebních konstrukcí pro nové stavby i rekonstrukce s ohledem na dopady změny klimatu (zohlednit při projektování dopravních staveb a konstrukcí projevy změny klimatu)
- Přijetí doporučení či nařízení o systematické výsadbě a výběru dřevin ve vhodné vzdálenosti podél silnic a železnic
- Zohledňování projevů změny klimatu v rámci aktualizací dopravních sektorových strategií
- Využití telematických systémů
- Klimatizace a vytápění vozidel veřejné dopravy se zřetelem na vysokou účinnost a hospodárnost
- Stabilizace lokalit svahových nestabilit v havarijním stavu prostřednictvím stabilizačních prvků
- Zpracování metod směřujících ke snížení zranitelnosti společnosti a zvýšení odolnosti vůči meteorologickým extrémům

V rámci specifického cíle SC5:

- Zajištění základních organizačních a technických opatření (predikce, varování, evakuace, záchranné práce, koordinace aj.)
- Zajištění informovanosti zvyšující připravenost obyvatelstva ke zvládnutí krizových situací
- Rozvoj systémů včasného varování obyvatelstva před přívalovými povodněmi
- Vytvoření varovného systému pro období extrémně vysokých teplot
- Posílení a rozvoj integrovaného záchranného systému (IZS)
- Zdokonalení předpovědní, výstražné a hlásné služby a monitorovacích systémů a jejich harmonizace s EU/globálními systémy
- Analýza a návrh odpovídající úpravy legislativy v oblasti prevence vzniku požárů vegetace
- Monitoring a analýza stavu a režimu atmosféry, hydrosféry a litosféry (zejména rizikových svahů) a tvorba podkladů pro preventivní opatření

4.3.3 Politika ochrany klimatu v ČR

Doprava je po sektoru energetiky druhým nejvýznamnějším zdrojem emisí skleníkových plynů. V ČR podíl dopravy na celkových emisích skleníkových plynů neustále roste společně s růstem objemů individuální automobilové dopravy a silniční nákladní dopravy.

POK ČR zahrnuje opatření, která jsou přímá či nepřímá ke snížení emisí skleníkových plynů (efektivnější využití zdrojů energie). Mitigační opatření v dopravním sektoru jsou z hlediska snižování emisí skleníkových plynů nutná. Tato opatření jsou založena na využívání elektrického pohonu a pohonu na zemní plyn. Tento způsob dopravy je energeticky efektivnější, ekonomičtější a environmentálně šetrnější. Dalším příkladem mitigačních opatření mohou být: uhlíková daň, využívání obnovitelných zdrojů energie, elektrifikace dopravy nebo zalesňování.

Z hlediska silniční/automobilové dopravy POK ČR doporučuje zejména tato opatření:

- postupná náhrada za alternativní energie v silniční dopravě, další elektrizací železnic a městské hromadné dopravy
- požadavek na minimální podíl biopaliv z celkového množství dodaných paliv za kalendářní rok
- využití veřejné hromadné dopravy, nemotorové dopravy a železniční dopravy na úkor dopravy silniční
- vyšší bezpečnost a plynulost provozu
- nízkoemisní zóny
- využití vozidel s alternativními pohony, rozvoj šetrných způsobů dopravy

4.4 Analýza souladu projektu se strategickými dokumenty

Vztah projektu silnice I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě, k hlavním cílům pro danou oblast, které jsou obsažené ve strategických dokumentech, je vyjádřen pomocí tříbodového hodnocení:

- + projekt je v souladu s dosažením cíle
- 0 projekt je v neutrálním postavení vůči danému cíli
- projekt je v rozporu s dosažením cíle

Vyhodnocení projektu ve vztahu k hlavním cílům hlavních dokumentů pro danou oblast je provedeno v následujících tabulkách.

Vazba k cílům Politiky ochrany klimatu v České republice:

Tabulka 14 Politika ochrany klimatu v ČR – zmírnění dopadů klimatu – redukční cíle

Redukční cíle	Hodnocení
Evropská unie se zavázala ke klimatické neutralitě do roku 2050 a k cíli snížení emisí do roku 2030 nejméně o 55% oproti roku 1990	0/+
Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na spotřebě primárních energetických zdrojů alespoň na 27 % k roku 2030	0

Dle Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR (Česká informační agentura životního prostředí, 2021) pokles emisí vůči referenčnímu roku 1990 v roce 2019 dosáhl 38,0 %, cíl dosavadní POK na rok 2030 by znamenal pokles emisí o 47,3 % a tento pokles by byl dosažen dle aktuálních scénářů pouze v případě scénáře s dodatečnými opatřeními. Zásadním úkolem aktualizace POK proto bude soubor cílů ČR přehodnotit a cíle formulovat v souladu s nastavením NDC EU⁵ včetně sektoru LULUCF⁶, který však bude představovat další problematickou oblast při jejich naplňování.

V případě redukčních cílů, stanovených v horizontu r. 2030, je hodnocení neutrální až mírně pozitivní, neboť kontrolní období nebylo ukončeno.

Tabulka 15 Politika ochrany klimatu v ČR – vybrané cíle se zaměřením na silniční dopravu

Cíle	Hodnocení
Celkové cíle	
Snížit emise ČR do roku 2020 alespoň o 32 Mt CO ₂ ekv. v porovnání s rokem 2005	+
Snížit emise ČR do roku 2030 alespoň o 44 Mt CO ₂ ekv. v porovnání s rokem 2005	+
Směřovat k indikativní úrovni 70 Mt CO ₂ ekv. vypouštěných emisí v roce 2040	0
Směřovat k indikativní úrovni 39 Mt CO ₂ ekv. vypouštěných emisí v roce 2050	0
Cíle relevantní pro sektor silniční dopravy	
Podpora nákupu vozidel s alternativním pohonem v rámci Národního programu životního prostředí (NPŽP)	0

⁵ Národně stanovený příspěvek celé EU (Nationally Determined Contribution, NDC) schválen 17. 12. 2020, který nahrazuje dosud platný NDC EU z 6. 3. 2015

⁶ Land Use, Land Use and Forestry, v překladu Využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví

Expertní příloha 11

Cíle	Hodnocení
Stimulace využití alternativních pohonů v silniční nákladní dopravě prostřednictvím úpravy režimů a sazeb daně silniční	0
Podpora nákupu vozidel s alternativním pohonem a podpora výstavby související infrastruktury díky podpoře příslušných Operačních programů	+
Přesun části přepravních výkonů nákladní dopravy ze silnic na železnici (zajištění plnění cíle opatření)	0
Výkonové zpoplatnění nákladní dopravy – rozšíření stávajícího systému	+
Rozvoj šetrných způsobů dopravy. Zajistit realizaci Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013–2020 (realizace plnění cílů a opatření)	0

V případě opatření v sektoru dopravy je pozitivně hodnocen vliv projektu na průjezdnost a silničních komunikací a plynulost jejich provozu v těch částech (odkud bude převedena část dopravy mimo město). Důsledkem bude i snížení emisí skleníkových plynů. Dojde také ke zvýšení bezpečnosti dopravy, a současně ke zlepšení podmínek pro šetrné formy dopravy.

Vazba k cílům Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (Adaptační strategie):

Aktualizovaná adaptační strategie se od předchozí strategie z roku 2015 liší zejména svým členěním, které nesleduje prioritní oblasti (sektory), nýbrž jednotlivé **projevy změny klimatu**. Implementačním dokumentem Adaptační strategie ČR je Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (NAP AZK), který byl přijat v roce 2017. Součástí schváleného NAP AZK je systém vyhodnocení zranitelnosti, který je reprezentován souborem 98 indikátorů zranitelnosti dělený dle jednotlivých projevů změny klimatu. První, tzv. referenční, vyhodnocení indikátorů zranitelnosti bylo naplánováno a zpracováno v roce 2017 pro data k roku 2014. Průběžné vyhodnocení indikátorů zranitelnosti, stejně tak i Adaptační strategie ČR, resp. NAP AZK, bylo naplánováno na rok 2019 pro data k roku 2017 (a následně každé 4 roky), v současné době aktuální.

Nové členění Aktualizované adaptační strategie podle jednotlivých projevů změny klimatu, lépe odráží skutečnost, že jednotlivé projevy změny klimatu prostupují napříč různými oblastmi. K hlavním projevům změny klimatu v ČR jsou definovány **specifické cíle (SC)** a k nim pak **relevantní indikátory**, jež jsou následně vyhodnoceny. Hodnocení stavu a vývoje jednotlivých indikátorů je interpretováno pojmy: pozitivní (+), neutrální (0) a negativní (-).

Tabulka 16 Strategie přizpůsobení se změnám klimatu – vize adaptace na změnu klimatu v ČR, v tabulce jsou uvedeny strategické cíle (SC) k hlavním projevům změny klimatu a jejich indikátory, oboje příslušné k sektoru dopadu: Doprava

DLOUHODOBÉ SUCHO	Hodnocení
SC 4: Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	
Plochy zeleně ve městech	0
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Výše škod způsobených živelnými událostmi	+
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	+

Expertní příloha 11

POVODNĚ A PŘÍVALOVÉ POVODNĚ	Hodnocení
SC 4: Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	
Počet významných říčních povodní	0
Oblasti s významným povodňovým rizikem	0
Silniční a železniční komunikace ležící v záplavovém území	0
Svahové nestability	0
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivity systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Silniční a železniční komunikace ležící v záplavovém území	0
Výše škod způsobených živelními událostmi	+
Vybavenost silniční a železniční sítě monitoringem stavu dopravní infrastruktury a systémem varování	+
Škody na dopravní infrastruktuře v důsledku projevů změny klimatu	0/+
Události a zásahy v důsledku živelních pohrom	0
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	+
VYDATNÉ SRÁŽKY	Hodnocení
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivity systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Škody na dopravní infrastruktuře v důsledku projevů změny klimatu	0/+
Vybavenost silniční a železniční sítě monitoringem stavu dopravní infrastruktury a systémem varování	+
Události a zásahy v důsledku živelních pohrom	0
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	+
ZVYŠOVÁNÍ TEPLOT	Hodnocení
SC 4: Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	
Počet dní s přechodem teploty přes 0 °C	0
Plochy zeleně ve městech	0
EXTRÉMNĚ VYSOKÉ TEPLoty	Hodnocení
SC 4: Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	
Celková délka vln horka	-/0
Letní dny, tropické dny a tropické noci	-
Plochy urbánního prostředí náchylné k přehřívání	0
Rozloha oblastí ČR s překročeným imisním limitem přízemního ozonu	-/0
Plochy zeleně ve městech	0

Expertní příloha 11

Vybavenost veřejné hromadné dopravy klimatizací	0/+
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	+
EXTRÉMNÍ VÍTR	Hodnocení
SC 4: Je výrazně posílena resilience lidských sídel včetně jejich veřejné a zelené infrastruktury s důrazem na ochranu lidského zdraví	
Extrémně silný vítr	0
Výpadky elektrické energie v souvislosti s extrémními meteorologickými jevy	0
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Výše škod způsobených živelními událostmi	+
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	+
Události a zásahy v důsledku živelních pohrom	0
Vybavenost silniční a železniční sítě monitoringem stavu dopravní infrastruktury a systémem varování	+
Délka silničních a železničních komunikací procházejících lesem	0
Škody na dopravní infrastruktuře v důsledku projevů změny klimatu	0/+
POŽÁRY VEGETACE	Hodnocení
SC 5: Je dosaženo vysoké efektivnosti systému včasného varování a odpovědné reakce obyvatel	
Události a zásahy v důsledku živelních pohrom	0/+
Veřejné prostředky vynaložené na přizpůsobení se projevům změny klimatu	0/+

Ve vztahu k adaptačním opatřením má projekt vztah převážně neutrální až pozitivní. To je dáno skutečností, že se jedná o moderní silniční stavbu, projektovanou v souladu s moderními trendy, mezi které patří využití telematických systémů, zajištění odvodu přívalových vod, apod. Z principu pak projekt přispívá k plynulosti dopravy a odstranění tzv. „bottlenecks“ na stávající komunikační síti.

5 Shrnutí a závěr

Klimatická změna a s ní související rizika, patří mezi nejvýznamnější výzvy současnosti. Cílem klimatického posouzení bylo identifikovat relevantní klimatická rizika a dopady ve vztahu k prověřovanému záměru **I/38 Znojmo, obchvat III, IV, Hatě** a dotčenému území.

V rámci prověřování dle Sdělení evropské komise (Evropská komise, 2021: Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027), bylo provedeno vyhodnocení z hlediska zmírňování změny klimatu (emise skleníkových plynů) a z hlediska přizpůsobení se změně klimatu (odolnost vůči dopadům změny klimatu).

Z hlediska zmírňování změny klimatu (Mitigace) bylo provedeno prověření ve dvou fázích. První fáze (prověřování) potvrdila, že záměr spadá do kategorie projektů silniční infrastruktury, u kterých se posouzení uhlíkové stopy vyžaduje. Během druhé fáze (podrobná analýza) byla dosažena daná mezní hodnota absolutních emisí skleníkových plynů, tedy bylo nutné pokračovat v podrobném hodnocení navazujícím na fázi 2. Hodnocení je podrobně uvedeno v rámci kapitoly 3.

Z hlediska přizpůsobení se změně klimatu (Adaptace) byla ve fázi 1 hodnocení, tedy v rámci analýzy citlivosti, analýzy expozice a následně analýzy zranitelnosti, definována klimatická rizika (Výdatné srážky, Extrémní vítr a Požáry vegetace) s nízkou úrovní zranitelnosti a riziko Povodní a přívalových povodní a Extrémně vysoké teploty se střední úrovní zranitelnosti. Ve fázi 2 – analýze rizik, bylo na základě analýzy pravděpodobnosti a analýzy dopadu riziko Povodní a přívalových povodní vůči projektu vyhodnoceno jako nízké. Není tedy potřeba navrhovat další adaptační opatření. Jako vysoké riziko pro daný projekt byly ale vyhodnoceny Extrémně vysoké teploty. Byla tedy navržena dopravně provozní adaptační opatření na silniční infrastrukturu (kap.4.2.3).

Je zde také vyhodnocen vztah záměru ke strategiím reagujícím na změnu klimatu. Tyto strategie lze rozdělit do dvou oblastí. Mitigační strategie (reprezentovány Politikou ochrany klimatu v ČR), které si kladou za cíl zmírnění příčin zesilování přirozeného skleníkového efektu atmosféry, a to především snižováním emisí skleníkových plynů. Vztah hodnoceného záměru k redukčním cílům Politiky ochrany klimatu je obecně neutrální až mírně pozitivní, a adaptační strategie, ty se nadcházejícím dopadům změny klimatu snaží postupně přizpůsobovat, Ve vztahu k cílům z Adaptační strategie ČR lze konstatovat, že projekt má k jednotlivým cílům vztah převážně neutrální až mírně pozitivní, tj. přispívající k jeho naplňování.

Během prověřování z hlediska zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se změně klimatu nebyla definována žádná zmírňující opatření. V rámci adaptačních opatření byla navržena dopravně provozní opatření na silniční infrastrukturu, která jsou potřeba zapracovat do dalších stupňů projektové přípravy.

Realizací záměru dojde k zajištění větší plynulosti dopravy a tím i snížení emisí skleníkových plynů. Vyšší plynulost a kvalitnější průjezdnost intravilánem obce tím pádem zajistí i větší bezpečnost dopravy, respektive podmínky pro šetrné formy dopravy.

6 Použité podklady a zdroje

Použité dokumentace, publikace, studie a strategické dokumenty

Aktualizace Komplexní studie dopadů, zranitelnosti a zdrojů rizik souvisejících se změnou klimatu v ČR z roku 2015, Český hydrometeorologický ústav, 2019

CENIA, česká informační agentura životního prostředí, 2019: Hodnocení zranitelnosti České republiky ve vztahu ke změně klimatu k roku 2017

Culek, Martin, Vít Grulich, Zdeněk Laštůvka a Jan Divíšek. Biogeografické regiony České republiky. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 448 s.

Český hydrometeorologický ústav, Klimatologické údaje Praha Kbely a Brandýs nad Labem, 2017 až 2021, Praha, 2022

Evropská Komise, 2013: Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu

Evropská Komise, 2021: Sdělení komise, Technické pokyny k prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v období 2021–2027 (2021/C 373/01).

Ložek V., Kubíková J., Spryňar P. a kol. (2005): Střední Čechy. In: Mackovčín P. a Sedláček M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek XIII. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 904 pp.

Ministerstvo dopravy ČR, 2021: Dopravní politika České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050, Praha

Ministerstva dopravy ČR, 2018: TP 225 Prognóza intenzit automobilové dopravy

Ministerstvo pro místní rozvoj, verze 1: Integrovaný regionální operační program 2021–2027, Specifická pravidla pro žadatele a příjemce, Příloha 5, Doplnující pokyny ke zpracování dokumentace k prověřování z hlediska klimatického dopadu, 21. výzva IROP – silnice II. třídy na prioritní regionální silniční síti – SC 3.1 (MRR), 22. výzva IROP – silnice II. třídy na prioritní regionální silniční síti – SC 3.1 (PR)

Ministerstvo životního prostředí ČR, 2015: Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, Praha

Ministerstvo životního prostředí ČR, 2017: Politika ochrany klimatu v ČR

Ministerstvo životního prostředí ČR, 2022: Rámcová vodítka pro implementaci zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v EU fondech v ČR

Ministerstvo životního prostředí ČR, 2021: Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR, Praha

Ministerstvo životního prostředí ČR, 2015: Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, MŽP ve spolupráci s využitím klimatologických podkladů ČHMÚ, Praha

Quitt E., 1971: Klimatické oblasti Československa, Studia Geographica 16, Geografický ústav ČSAV, Brno.

Sobíšek B., 2000: Rychlost a směr větru na území České republiky v období 1961–1990. Národní klimatický program ČSFR, sv. 29, Praha: ČHMÚ. 87 s.

Tolasz Radim. Atlas podnebí Česka. Praha: Olomouc: Český hydrometeorologický ústav; Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 255 s.

Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR (Česká informační agentura životního prostředí, 2021)

Použité internetové zdroje:

Celostátní sčítání dopravy – www.rsd.cz

Český hydrometeorologický ústav – www.chmu.cz

Informační systém statistiky a reportingu v životním prostředí – www.issar.cenia.cz

Klimatická změna v České republice – www.klimatickazmena.cz

Plán EU na ekologickou transformaci – Consilium, Balíček „Fit for 55“ www.consilium.europa.eu

Svahové nestability, Česká geologická služba - www.mapy.geology.cz

Záplavová území, Výzkumný ústav vodohospodářský – www.heis.vuv.cz

Zelená dohoda pro Evropu – www.ec.europa.eu